DZIENNIK URZĘDOWY
POWIATU OLKUSKIEGO.

Nr. 11. Olkusz, dnia 15. października 1917. Rok 3.

69.

Samorząd powiatowy.

Rozporządzenie z dnia 17. września 1917 r., dotyczące ustanowienia samorządu powiatowego.

Na podstawie upoważnienia Jego Ces. i Król. Apostolskiej Mości, udzielonego z mocy Najwyższego dowództwa, zarządza się dla obszarów Polski, pozostających w austryacko-węgierskiej administracyi wojskowej, co następuje:

§ 1.

Utworzenie reprezentacyi powiatowych.

Dla każdego powiatu tworzy się reprezentacyę powiatową.

Zmiany granic powiatów pociągają za sobą odpowiednie zmiany obszaru, na który rozciąga się zakres działania reprezentacyi powiatowych.

Reprezentacye powiatowe mogą za zgodą Jeneralnego Gubernatorstwa wojskowego łączyć się dla osiągnięcia specyalnych celów w związki powiatowe.

Działalność każdego związku powiatowego określa statut, zatwierdzony przez Jeneralne Gubernatorstwo wojskowe.

Miasto Lublin wyłącza się ze związku reprezentacyi powiatowej.

§ 2.

Skład reprezentacyi powiatowych.

Reprezentacya powiatowa składa się w powiatach, w których liczba mieszkańców nie przenosi 100.000, z 24 deputatów, w powiatach mających ponad 100.000 mieszkańców powiększa się liczbę deputatów o jednego na każde rozpoczęte 10.000 mieszkańców.

Reprezentacye powiatowe wybiera się na okres 3-letni. W skład ich wchodzą przedstawiciele następujących interesów:

1) grupa najwyżej opodatkowanych z handlu, przemysłu i własności nieruchomej;

2) miasta;

3) gminy wiejskie.

Liczbę mandatów rozdziela się na poszczególne grupy w następujący sposób:

1. Przedewszystkiem oznacza się liczbę deputatów miejskich na podstawie stosunku liczby mieszkańców miast do ogólnej liczby ludności powiatu, przyczem liczbę mandatów przypadających miastom zwiększa się o 1 kosztem reszty mandatów. Liczba mandatów miejskich ma nadto wynosić przynajmniej $^1/_6$ ogólnej liczby

mandatów, a nie może przekroczyć 1/2 ogólnej liczby mandatów, przypadających odnośnemu powiatowi.

II. Ilość mandatów pozostałą po odjęciu mandatów miejskich rozdziela się w równych częściach między grupę najwyżej opodatkowanych z handlu, przemysłu i własności nieruchomej i grupę gmin wiejskich. Przy nieparzystej liczbie mandatów przypada pozostały mandat grupie gmin wiejskich. Jeżeli ilość uprawnionych do wyboru w grupie najwyżej opodatkowanych nie jest przynajmniej dziesięć razy tak wielką, jak przypadająca na tę grupę ilość mandatów, następuje odpowiednia redukcya liczby mandatów tej grupy na rzecz liczby mandatów grupy gmin wiejskich.

Funkcya deputata jest urzędem honorowym.

§ 3.

Grupa najwyżej opodatkowanych z handlu, przemysłu i własności nieruchomej.

Uprawnieni do wyboru z tej grupy wybierają przypadającą na nich liczbę deputatów w jednem ciele wyborczem.

Uprawnionym do wyboru jest, kto w powiecie w czasie rozpisania wyborów:

1) posiada własność ziemską o obszarze conajmniej 150 morgów polskich, albo

2) dzierżawi grunta o obszarze conajmniej 300 morgów polskich, albo

3) posiada dom mieszkalny, przedstawiający na podstawie oszacowania dla celów ubezpieczenia od ognia wartość conajmniej 30.000 rb., albo

4) prowadzi przedsiębiorstwo przemysłowe lub fabryczne ze stałą siedzibą, w którem pracuje stale conajmniej 100 robotników, albo

5) ma przepisany patent przemysłowy I—IV klasy, względnie patent handlowy I lub II klasy.

Prawo wyboru wykonuje się z reguły osobiście.

Do osobistego wykonywania prawa wyborczego w tej grupie są wymagane:

1) ukończony 25 rok życia;

2) płeć męska;

3) korzystanie z pełni praw cywilnych;

4) nieskazitelność.

Nieskazitelnym w rozumieniu tego rozporządzenia jest każdy, kto nie był skazany z powodu zbrodni lub występku popełnionego z chciwości lub przeciw obyczajności publicznej. Osoby skazane z powodu zbrodni będą znowu uważane za nieskazitelne z upływem 10-ciu lat, osoby skazane z powodu występku z upływem 5-ciu lat po odcierpieniu lub prawomocnem darowaniu kary.

Osoby prawne wykonywują prawo wyborcze przez członka swej reprezentacyi, kobiety i pełnoletni mężczyźni poniżej 25 lat przez pełnomocników, małoletni i nie mający zdolności do działań prawnych przez swych prawnych zastępców, kilku właścicieli przez osobę ze swego grona wspólnie wyznaczoną. Osoby te muszą jednak posiadać warunki potrzebne do osobistego wykonywania prawa wyborczego. Pełnomocnicy mogą zastępować tylko jednego uprawnionego do wyboru.

Każdy uprawniony do wyboru może oddać za siebie w jednym powiecie tylko jeden głos.

Państwo, o ile ma w tej grupie prawo wyborcze, wykonuje je przez swego delegata.

§ 4.

Grupa miast.

Do grupy tej należą te miasta, do których odnoszą się rozporządzenia Naczelnego Wodza armii z dnia 18. sierpnia 1916 r., Nr. 64 i 65 Dz. rozp.

Mandaty przypadające na tę grupę rozdziela się między miasta znajdujące się w powiecie wedle ilości ich mieszkańców; każde miasto musi jednak otrzymać przynajmniej jeden mandat.

Ilość deputatów, przypadającą na każde miasto wybierają członkowie rady miejskiej i członkowie magistratu nie należący do rady miejskiej pod przewodnictwem burmistrza (prezydenta miasta).

§ 5.

Grupa gmin wiejskich.

Deputatów tej grupy wybiera się w ten sposób, aby o ile możności na każdą gminę wiejską przypadał jeden deputat. Gdyby to było niemożliwe, należy kilka gmin połączyć w jeden okręg wyborczy.

Uprawnionym do wyboru jest każdy:

1) kto jest uprawniony do głosowania na zgromadzeniu gminnem, albo

2) kto w czasie rozpisania wyborów posiada w gminie dom mieszkalny, przedstawiający na podstawie oszacowania w celu ubezpieczenia od ognia wartość conajmniej 2.000 rb., albo też patent handlowy lub przemysłowy, albo

3) kto w gminie jest zamieszkały, ukończył 25 lat i cztery klasy szkoły średniej.

Osoby wspomniane w punkcie 3. nie mogą wykonywać prawa wyborczego przez pełnomocnika. Pozatem obowiązują co do wykonywania prawa wyborczego przepisy § 3 ustępu 3 do 7.

Uprawnionym do wyboru w grupie najwyżej opodatkowanych nie przysługuje prawo głosu w grupie gmin wiejskich.

§ 6.

Wybieralność.

Wybranym może być każdy, kto:

1) ukończył 30 rok życia;

2) jest płci męskiej;

3) korzysta z pełni praw cywilnych;

4) mieszka w powiecie lub posiada tam realność, względnie przedsiębiorstwo przemysłowe ze stałą siedzibą;

5) jest nieskazitelny;

6) włada językiem polskim w słowie i piśmie.

§ 7.

Ordynacya wyborcza.

Przepisy, dotyczące rozpisania i przeprowadzenia wyborów wyda Jeneralne Gubernatorstwo wojskowe w drodze rozporządzenia.

§ 8.

Zakres działania reprezentacyi powiatowej.

Do zakresu działania reprezentacyi powiatowej należy:

I. Piecza nad gospodarczymi, zdrowotnymi i kulturalnymi interesami powiatu, jakoto:

1) zarząd własnego majątku;

2) ochrona i rozwój rolnictwa, handlu i przemysłu;

3) budowa i utrzymanie potrzebnych dla powiatu dróg i innych środków komunikacyjnych, tudzież subwencyonowanie urządzeń komunikacyjnych, których utrzymanie należy do innych czynników;

4) opieka nad zdrowotnością;

5) urządzenie i utrzymanie, albo subwencyonowanie szpitali i innych urządzeń sanitarnych;

6) sprawy ubogich;

7) popieranie oświaty ludowej i zawodowego wykształcenia;

8) zarządzenia celem zwalczania pijaństwa.

Jeneralne Gubernatorstwo wojskowe oznaczy w ostatniej instancyi drogi, których utrzymanie należeć będzie do reprezentacyi powiatowej.

II. Opieka i nadzór nad gospodarką gmin wiejskich i miast i wypełnianiem ich powinności.

Komendy powiatowe mają sprawy te przekazywać do załatwienia reprezentacyom powiatowym.

III. Współdziałanie w wykonywaniu zadań państwowych poruczonych reprezentacyi powiatowej przez władze rządowe.

IV. Stawianie wniosków w sprawie zarządzeń, dla których wymagana jest droga ustawowa, a które dotyczą interesów powiatu.

§ 9.

Dochody reprezentacyi powiatowych.

a) Subwencye państwowe i te dochody państwowe, które reprezentacyom powiatowym będą przekazane w drodze ustawy.

b) Dochody własne:

1) dodatki do podatków państwowych i gminnych;

2) dochody z bezpośrednich podatków powiatowych, wprowadzonych osobnymi przepisami ustawowymi, a w szczególności z podatku od psów;

3) opłaty za używanie zakładów i urządzeń utrzymywanych przez reprezentacye powiatowe w interesie publicznym;

4) opłaty na pokrycie kosztów utrzymywania takich urządzeń, pobierane od właścicieli ziemskich i przemysłowców, którzy z powyższych urządzeń mają specyalne korzyści;

5) dochody uzyskane z ustawowego zmonopolizowania sprzedaży artykułów pierwszej potrzeby na rzecz reprezentacyi powiatowej;

6) dochody z własnego majątku.

Jeneralne Gubernatorstwo wojskowe może nałożyć na miasto Lublin jednorazową lub stałą opłatę dodatkową na pokrycie wydatków administracyjnych przyległego powiatu.

§ 10.

Organa reprezentacyi powiatowej.

Organami reprezentacyi powiatowej są:

Sejmik powiatowy, wydział powiatowy i przewodniczący.

Przewodniczącym jest każdorazowy komendant powiatowy albo w jego zastępstwie kierujący komisarz cywilny.

§ 11.

Sejmik powiatowy.

Sejmik powiatowy zwołuje przewodniczący z reguły co kwartał. Sejmik musi być zwołany skoro tego zażąda $^1/_3$ deputatów. Do powzięcia uchwał wymaganą jest obecność oprócz przewodniczącego przynajmniej połowy ogólnej liczby deputatów.

Uchwały zapadają większością głosów. W razie równości głosów rozstrzyga głos przewodniczącego.

Następujące sprawy wymagają uchwały sejmiku:

1) ustalenie budżetu powiatowego i sprawdzenie zamknięcia rachunkowego;

2) urządzenie biura reprezentacyi powiatowej i oznaczenie liczby i uposażenia urzędników;

3) jednorazowe wydatki ponad pięć tysięcy koron;

4) objęcie stałych zobowiązań w wysokości ponad pięćset koron rocznie;

5) zaciąganie pożyczek, stale budżet obciążających;

6) uchwały co do zaprowadzenia podatków powiatowych i innych opłat, dodatków do podatków państwowych i gminnych, jakoteż monopolów powiatowych, oraz stawianie odpowiednich wniosków (§ 8 punkt IV);

7) uchwalenie regulaminu dla sejmiku i wydziału powiatowego;

8) rozstrzyganie zażaleń przeciw uchwałom wydziału powiatowego;

9) sprawy, co do których sejmik zastrzegł sobie decyzyę.

Do stawiania wniosków na sejmiku są uprawnieni:

a) przewodniczący w imieniu zarządu wojskowego;

b) wydział powiatowy;

c) każdy deputat.

Sejmik może wyznaczać komisye dla spraw specyalnych i wydawać dla nich regulaminy.

§ 12.

Wydział powiatowy.

Wydział powiatowy składa się z przewodniczącego sejmiku i sześciu członków, których się wybiera w ten sposób, że deputaci wybrani z poszczególnych grup wyborczych, delegują po jednym członku, pozostałych zaś trzech wybiera cały sejmik. W ten sam sposób wybiera się dla każdego członka wydziału jednego zastępcę.

Wydział powiatowy zwołuje przewodniczący z reguły co miesiąc. Wydział musi być zwołany, jeżeli tego zażąda dwóch członków wydziału.

Do ważności uchwał wydziału powiatowego wymaganą jest oprócz przewodniczącego obecność najmniej trzech członków.

Uchwały zapadają większością głosów. W razie równości głosów rozstrzyga głos przewodniczącego.

Wydział powiatowy przygotowuje sprawy, mające wejść pod obrady sejmiku i decyduje o wszystkich innych sprawach, które nie zostały zastrzeżone sejmikowi.

Wydział powiatowy deleguje jednego ze swoich członków do prowadzenia biura reprezentacyi powiatowej.

Wydział powiatowy sprawuje nadzór nad gospodarką gmin miejskich i wiejskich i ma władzę dyscyplinarną nad burmistrzami (prezydentami miast), wójtami i innymi urzędnikami gminnymi. Kary dyscyplinarne są następujące:

1) napomnienia i nagany;

2) kary pieniężne do wysokości stu koron;

3) zawieszenie w urzędowaniu aż do decyzyi Jeneralnego Gubernatorstwa wojskowego.

Wydział ma prawo zawieszać wykonanie uchwał reprezentacyi i organów miast i gmin wiejskich aż do decyzyi Jeneralnego Gubernatorstwa wojskowego.

Członkowie wydziału i komisyi mogą otrzymywać dyety na mocy uchwały sejmiku w miarę środków, jakimi reprezentacya powiatowa rozporządza.

§ 13.

Przewodniczący.

Przewodniczący kieruje obradami i stara się o wykonanie uchwał sejmiku oraz wydziału powiatowego i załatwia sprawy bieżące. Podpisuje wszystkie pisma w imieniu reprezentacyi powiatowej. Dokumenty, mocą których powiat zaciąga zobowiązania, muszą być oprócz niego podpisane jeszcze przez dwóch członków wydziału powiatowego.

Przewodniczący przyjmuje personal biurowy po wysłuchaniu wydziału powiatowego i sprawuje władzę dyscyplinarną nad tym personalem.

§ 14.

Język urzędowy.

Językiem urzędowym sejmiku, wydziału powiatowego i wszystkich ich organów jest język polski.

Wszystkie reprezentacye powiatowe muszą jednak przyjmować i załatwiać pisma komend wojskowych bez względu na ich język, nie polskie zaś podania stron wtedy, jeśli język podania jest prawnie uznany i conajmniej dziesięć procent mieszkańców powiatu go używa.

§ 15.

Prawo nadzoru.

Przewodniczący ma prawo zawiesić wykonanie uchwał wydziału powiatowego i sejmiku.

Zawieszenie musi być zarządzone, jeżeli uchwały sprzeciwiają się obowiązującym ustawom, przepisom i legalnym zarządzeniom władz albo też przekraczają zakres działania reprezentacyi powiatowej. W razie zawieszenia uchwały wydziału powiatowego, obowiązany jest przewodniczący przedłożyć odnośną sprawę sejmikowi na najbliższem posiedzeniu; w razie zawieszenia uchwały sejmiku musi przedłożyć odnośną sprawę w przeciągu trzech dni Jeneralnemu Gubernatorstwu wojskowemu do decyzyi.

Jeneralnemu Gubernatorstwu wojskowemu przysługuje prawo nadzoru nad całą działalnością reprezentacyi powiatowych.

Następujące uchwały wymagają w każdym razie zatwierdzenia Jeneralnego Gubernatorstwa wojskowego:

1) przyjęcie dróg i innych środków komunikacyjnych w zarząd powiatu;

2) zaprowadzenie podatków powiatowych i innych opłat, dodatków do podatków rządowych i gminnych, monopolów powiatowych a to nie naruszając przepisu § 8, ustęp IV;

3) ustalenie budżetu powiatowego i zatwierdzenie zamknięcia rachunkowego;

4) objęcie zobowiązania w wartości ponad pięćdziesiąt tysięcy koron.

Jeżeli reprezentacya powiatowa nie wypełniła swoich zadań leżących w interesie publicznym, może przewodniczący po zasięgnięciu upoważnienia Jeneralnego Gubernatorstwa wojskowego nakazać załatwienie tych spraw i zawiadomić o tem dodatkowo reprezentacyę powiatową.

§ 16.

Zażalenia.

Jeżeli kto wskutek jakiejś uchwały reprezentacyi powiatowej lub zarządzenia jej przewodniczącego czuje się pokrzywdzonym w swych prawach, może w ciągu 14-u dni, licząc od dnia doręczenia lub powiadomienia o zarządzeniu, wnieść na ręce przewodniczącego zażalenie do Jeneralnego Gubernatorstwa wojskowego.

Rozstrzygnięcie Jeneralnego Gubernatorstwa wojskowego jest ostateczne.

§ 17.

Rozwiązanie reprezentacyi powiatowej.

Jeneralne Gubernatorstwo wojskowe może przed upływem czasu trwania urzędowania rozwiązać reprezentacyę powiatową, w którym to wypadku wyda stosowne zarządzenia co do dalszego prowadzenia jej agend.

§ 18.

Przepisy wykonawcze.

Jeneralne Gubernatorstwo wojskowe upoważnione jest do wydania wszelkich zarządzeń i rozporządzeń, potrzebnych do skutecznego przeprowadzenia niniejszego rozporządzenia.

§ 19.

Termin wejścia w życie.

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

C. i k. Jenerał-Gubernator wojskowy:
Szeptycki, w. r., jenerał-major.

70.

Szkolnictwo.

Rozporządzenie z dnia 26. września 1917 r, dotyczące szkolnictwa.

Na podstawie upoważnienia Jego Ces. i Król. Apostolskiej Mości, udzielonego z mocy Najwyższego Dowództwa naczelnego, rozporządza się dla obszarów Polski, pozostających pod austryacko-węgierskim Zarządem wojskowym, zgodnie z życzeniami Tymczasowej Rady Stanu, co następuje:

§ 1.

Do wykonywania zarządu w dziedzinie szkolnictwa jest powołana Komisya Przejściowa, ustanowiona przez Tymczasową Radę Stanu w Królestwie Polskiem, za pośrednictwem wyznaczonych przez nią organów.

Zarządzenia administracyjne, które są nieodzownie potrzebne dla zabezpieczenia ważnych interesów wojskowych mocarstwa okupującego, mogą być wydawane bezpośrednio przez c. i k. Zarząd wojskowy.

§ 2.

Przepisy, uchwalone przez Tymczasową Radę Stanu o szkołach elementarnych w Królestwie Polskiem, jak również postanowienia przejściowe, uchwalone przez Komisyę Przejściową, są ogłoszone razem z niniejszem rozporządzeniem i mają równocześnie z niem wejść w życie w każdym powiecie.

Na wniosek Komisyi Przejściowej ogłosi się ich wejście w życie dla każdego poszczególnego powiatu przez stosowne obwieszczenie.

C. i k. Jenerał-Gubernator wojskowy:
Szeptycki, w. r., jenerał-major.

Przepisy tymczasowe o szkołach elementarnych w Królestwie Polskiem.

Dział I.

Przepisy ogólne.

Art. 1.

Szkoły elementarne są publiczne i prywatne.

Art. 2.

Cele wychowawcze, przedmioty i zakres nauczania, zasady wewnętrznego ustroju i organizacyi szkół publicznych elementarnych w związku z całym systemem szkolnictwa oznaczone zostaną w oddzielnej ustawie.

Art. 3.

Publiczna szkoła elementarna jest dostępna dla wszystkich, bez różnicy wyznania, dzieci w wieku szkolnym.

Art. 4.

Nauka w szkołach elementarnych publicznych jest bezpłatna.

Art. 5.

Szkoły elementarne, utrzymywane przez państwo, powiaty, gminy wiejskie lub miejskie, związki szkolne gmin i powiatów, są szkołami publicznemi.

Art. 6.

Szkoły elementarne, utrzymywane przez osoby prywatne, zrzeszenia i instytucye, są szkołami prywatnemi.

Art. 7.

Szkoły elementarne prywatne mogą ubiegać się o przyznanie im prawa publiczności, o ile odpowiadają warunkom, wymienionym w dziale IV. (art. 78—93) niniejszej ustawy.

Art. 8.

Kierownictwo i zwierzchni nadzór nad szkołami elementarnemi publicznemi sprawuje Dyrektor Departamentu Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 9.

Zwierzchni nadzór nad szkołami elementarnemi prywatnemi sprawuje Dyrektor Departamentu Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 10.

Szkoła elementarna publiczna lub prywatna, posiadająca prawo publiczności, wydaje świadectwa ukończenia szkoły, mające znaczenie dokumentu urzędowego.

Art. 11.

Wszędzie tam, gdzie jest dostateczna liczba szkół dla pomieszczenia wszystkich dzieci w wieku szkolnym, nauka staje się obowiązkową. Obowiązkową naukę przeprowadza się na mocy przepisów o obowiązku szkolnym, które oznaczy oddzielna ustawa.

Art. 12.

Dla celów administracyjnych i gospodarczych w zakresie szkolnictwa tworzą się okręgi szkolne.

Miasta: Warszawa, Łódź, Lublin, Częstochowa i Sosnowiec stanowią samodzielne okręgi szkolne.

Większe osady mogą tworzyć, na mocy decyzyi Dyrektora Departamentu Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, samodzielne jednostki szkolne.

Każda gmina wiejska i miejska stanowi osobną jednostkę terytoryalną szkolną.

Art. 13.

Gminy oraz powiaty mogą dla specyalnych celów szkolnych i oświatowo-kulturalnych tworzyć związki gmin i powiatów. Związki tworzą się na podstawie dobrowolnych umów z inicyatywy szkolnych władz państwowych lub organów samorządu miejscowego.

Związki zatwierdza Dyrektor Departamentu Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Dział II.

O szkołach publicznych.

Rozdział I.

O zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół elementarnych.

Art. 14.

Obowiązek zakładania i utrzymywania publicznych szkół elementarnych ciąży na gminie.

Art. 15.

Władze szkolne i organy miejscowego zarządu szkolnictwa starać się będą o to, ażeby założone zostały szkoły wszędzie w dostatecznej liczbie.

Zakładanie i budowę szkół stosuje się do ogólnego planu szkolnego, zatwierdzonego przez odpowiednie władze szkolne.

Art. 16.

Gmina nie ma prawa pozbawiania szkoły tych funduszów pieniężnych lub tych gruntów, z których szkoły i nauczyciele korzystają. Może to nastąpić wyłącznie na wniosek Dozoru Szkolnego za zgodą Rady Szkolnej Okręgowej i Inspektora Okręgowego pod warunkiem, że gmina oznaczy wzamian inne, równe tamtym, źródła dochodu. Gmina nie może również bez zezwolenia na to

Rady Szkolnej Okręgowej i Inspektora Okręgowego zamykać szkół istniejących.

Art. 17.

Projekty szkolne oraz budżety przedkładają Radzie Gminnej, względnie Magistratowi co roku Dozory Szkolne, względnie Rady Szkolne Okręgowe (gdzie niema Dozorów).

Art. 18.

Subsydya i pożyczki dla gmin na budowę szkół z państwowego funduszu szkolno-budowlanego oznaczy i ureguluje oddzielna ustawa.

Art. 19.

Niezbędne na utrzymanie szkół elementarnych publicznych środki płyną:

a) z podatków gminnych;

b) z funduszów, przeznaczonych przez organy samorządu powiatowego;

c) ze skarbu Państwa;

d) z fundacyi, zapisów i darowizn.

Art. 20.

Do pokrywania wydatków gmin na szkoły przykłada się skarb państwa w rozmiarach, które oznaczone zostaną. Jednak wydatki rzeczowe jako to: najem i remont pomieszczeń dla szkół i nauczycieli, wewnętrzne urządzenia, pomoce naukowe i biblioteki szkolne dla dzieci, utrzymanie służby, opał dla szkoły i nauczyciela, oświetlenie, materyały piśmienne i druki szkolne, utrzymanie porządku i czystości w szkole oraz koszta administracyjne Dozorów Szkolnych ponosi wyłącznie gmina. Również gmina wydziela szkołom plac na boisko, ogród szkolny oraz grunt dla nauczyciela.

Art. 21.

Rady Szkolne Okręgowe określają, uwzględniając stosunki miejscowe, normy, podług których Dozory Szkolne będą zaopatrywały nauczycieli w opał, szkoły w opał, oświetlenie, materyały piśmienne i pokrywały koszty najmu usługi i utrzymania czystości w szkołach.

Co do budowy szkół, ich urządzeń wewnętrznych, rodzaju i systemu sprzętów szkolnych, bibliotek szkolnych, niezbędnych pomocy naukowych, druków szkolnych oraz co do urządzenia ogrodów i boisk, zostaną wydane Radom Szkolnym Okręgowym specyalne instrukcye.

Art. 22.

Sumy budżetowe, nie wydatkowane w ciągu roku, pozostają do rozporządzenia Dozoru Szkolnego lub danej Opieki Szkolnej dla użycia wyłącznie na rzecz potrzeb szkolnych.

Rozdział II.

O personelu nauczycielskim.

Art. 23.

Warunki, jakim powinien odpowiadać personel nauczycielski, oraz stosunki prawne nauczycieli w publicznych szkołach elementarnych, określi oddzielna ustawa.

Art. 24.

Obywatel obcego państwa może być nauczycielem w szkole publicznej i prywatnej za każdorazowem zezwoleniem Dyrektora Departamentu Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 25.

Mianuje nauczycieli na wniosek Rady Szkolnej Okręgowej Inspektor Okręgowy, stabilizuje, przenosi stabilizowanych na inne posady, awansuje, degraduje i usuwa Dyrektor Departamentu Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 26.

Księży prefektów, oraz świeckich nauczycieli religii katolickiej mianuje Dyrektor Departamentu Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego za zgodą władzy duchownej z pośród osób, posiadających misyę kanoniczną. Nauczycieli religii innych wyznań mianuje Dyrektor Departamentu Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, po porozumieniu się z odpowiednią zwierzchnością wyznaniową.

Art. 27.

Powoływanie tymczasowe nauczycieli na posady w szkołach elementarnych publicznych, organizowanie zastępstw w wypadkach nagłych, jak również przenoszenie ze względów służbowych, a nie w drodze dyscyplinarnej, niestabilizowanych sił nauczycielskich na inne posady, należy do Inspektora Okręgowego.

Art. 28.

Kandydatury na posady nauczycielskie w publicznych szkołach elementarnych ustala Rada Szkolna Okręgowa drogą konkursu i wybranych kandydatów wraz z listą odrzuconych przedstawia Inspektorowi Okręgowemu do zatwierdzenia. Jeżeli Rada Szkolna Okręgowa w określonym przez Departament terminie kandydatów nie przedstawi lub też jej kandydaci zostaną przez Inspektora odrzuceni, Inspektor za zgodą Departamentu mianuje nauczycieli bezpośrednio. W razie odrzucenia kandydatów Rady Szkolnej Okręgowej, Inspektor Okręgowy komunikuje jej motywy swej decyzyi.

Dział III.

O organach zarządu szkolnictwa elementarnego.

Rozdział I.

O Radzie szkolnej Okręgowej.

Art. 29.

Każdy okręg szkolny posiada Radę Szkolną Okręgową.

Miasta: Warszawa, Łódź, Lublin, Sosnowiec, Częstochowa, stanowią samodzielne okręgi szkolne z osobnemi Radami Szkolnemi Okręgowemi.

Dyrektorowi Departamentu Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego przysługuje prawo wyodrębniania miast innych w samodzielne okręgi szkolne.

Art. 30.

Rada Okręgowa składa się:

a) z członków z wyborów:

1) z trzech przedstawicieli, wybranych przez sejmik powiatowy, przyczem jeden przynajmniej winien być członkiem sejmiku;

2) z jednego wybranego przez radę miasta okręgowego;

3) z jednego przedstawiciela zawodu nauczycielskiego, wybranego przez konferencyę okręgową nauczycieli szkół elementarnych publicznych;

4) z kierownika(czki) seminaryum nauczycielskiego lub nauczyciela(lki) zakładu naukowego średniego, wybranego(ej) przez Radę Szkolną Okręgową na jednem z pierwszych posiedzeń.

Jeżeli w okręgu niema zakładu naukowego średniego oraz seminaryum nauczycielskiego, wchodzi kierownik jednej z miejscowych szkół elementarnych publicznych, wieloklasowych, wybrany na jednem z pierwszych posiedzeń Rady Szkolnej Okręgowej;

b) z członków z nominacyi:

1) z dwóch obywateli, powołanych przez Dyrektora Departamentu Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego;

2) z osób duchownych: reprezentanta Kościoła rzymsko-katolickiego i reprezentantów innych wyznań, o ile dane wyznanie stanowi w okręgu więcej, niż 1% ogółu ludności; reprezentantów wyznań powołuje Dyrektor Departamentu Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego po porozumieniu się z władzą Kościoła rzymsko-katolickiego, względnie zwierzchnością gmin wyznaniowych;

c) z członka z urzędu: lekarza okręgowego (względnie szkolnego).

W posiedzeniach Rady Szkolnej Okręgowej biorą udział: Inspektor Okręgowy i jego zastępca, oraz Komisarz Państwowy.

Art. 31.

Rada Szkolna Okręgowa miast, wydzielonych w odrębne okręgi szkolne, składa się:

a) z członków z wyborów:

1) z dwóch wybranych przez magistrat;

2) z czterech reprezentantów rady miejskiej przez nią wybranych, przyczem dwaj przynajmniej winni być członkami rady;

3) z kierownika(czki) seminaryum nauczycielskiego, wybranego(ej) na jednem z pierwszych posiedzeń Rady Szkolnej Okręgowej;

4) z kierownika(czki) lub nauczyciela(lki) zakładu naukowego średniego, wybranego(ej) na jednem z pierwszych posiedzeń Rady Szkolnej Okręgowej;

5) z jednego przedstawiciela(lki) zawodu nauczycielskiego, wybranego(ej) przez konferencyę nauczycieli szkół elementarnych publicznych;

b) z członków z nominacyi:

1) z dwóch obywateli miasta, powołanych przez Dyrektora Departamentu Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego;

2) z reprezentantów wyznań, jak wyżej w art. 30 p. b) 2;

c) z członka z urzędu: lekarza szkolnego (naczelnego).

W posiedzeniach Rady Szkolnej Okręgowej bierze udział Inspektor Okręgowy lub jego zastępca i Komisarz Państwowy.

Art. 32.

Mandaty członków Rady Szkolnej Okręgowej trwają: członków z mianowania i reprezentantów nauczycielstwa trzy lata; delegatów sejmiku i rady miejskiej tak długo, jak długo trwają mandaty do sejmiku i rady miejskiej.

Przedstawiciele zawodu nauczycielskiego tracą pełnomocnictwo z chwilą, kiedy przestają pełnić funkcye nauczycielskie w danym okręgu.

Art. 33.

Kolegia wyborcze prócz członków czynnych wybierają po jednym zastępcy, który wchodzi do Rady Szkolnej Okręgowej w razie ustąpienia członka czynnego. Protokoły wyborcze są przesyłane do Departamentu Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w dniu następnym po dokonanych wyborach.

Zaskarżenia na prawidłowość wyborów mogą być wnoszone do Departamentu Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego najpóźniej w przeciągu dni 7, licząc od dnia następnego po dokonaniu wyborów.

Członkowie Rady rozpocząć mogą pełnienie swych obowiązków po otrzymaniu zawiadomienia Departamentu Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego o zatwierdzeniu wyborów. Członkowie ustępujący peł-

nią swe obowiązki do czasu zatwierdzenia ich następców przez Dyrektora Departamentu Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 34.

Do obowiązków Rady Szkolnej Okręgowej wogóle należy:

I) roztaczanie nadzoru nad szkolnictwem elementarnem publicznem i prywatnem;

II) wyjednywanie środków na potrzeby szkolne i oświatowe oraz zarządzanie funduszami swego okręgu;

III) sprawowanie władzy zwierzchniej nad Dozorami Szkolnymi w gminach i Opiekami Szkolnemi;

IV) badanie potrzeb szkolnych i oświatowo-kulturalnych swego okręgu i współdziałanie z Inspektorem Okręgowym i Dozorami Szkolnymi w sprawie czynienia zadość tym potrzebom.

W szczególności zaś do niej należy:

1) roztaczanie nadzoru nad elementarnemi szkołami publicznemi i prywatnemi, z wyjątkiem szkół ćwiczeń przy seminaryach nauczycielskich, za pomocą wizytacyi szkół przez delegowanych członków Rady, bez prawa jednak przeegzaminowywania uczniów i czynienia uwag nauczycielom; nie mogą być do wizytowania delegowani nauczyciele czynni;

2) sprawowanie władzy zwierzchniej nad Dozorami Szkolnymi; mianowanie przepisanej liczby członków Dozorów, zatwierdzanie wyborów i rozwiązywanie Dozorów Szkolnych, w razie gdyby Dozór nie spełniał swych obowiązków lub działalność jego była niezgodną z niniejszą ustawą;

3) decydowanie zgodnie z instrukcyami Dyrektora Departamentu Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w sprawie projektów sieci szkolnych, sporządzanych przez Dozory Szkolne w gminach;

4) decydowanie wniosków w sprawie otwierania szkół poszczególnych;

5) wydawanie koncesyi na otwieranie szkół elementarnych prywatnych;

6) wydawanie opinii o wnioskach Dozorów Szkolnych w sprawie zwijania szkół istniejących lub zamiany tych źródeł dochodowych, z których poszczególne szkoły korzystają;

7) ogłaszanie w przepisanym terminie konkursów na wakujące stanowiska nauczycielskie, wybór kandydatów z możliwem uwzględnieniem życzeń Dozorów i Opiek Szkolnych i przedstawianie kandydatów Inspektorowi do zatwierdzenia;

8) udział w urzędzie dyscyplinarnym do spraw służbowych nauczycieli, którego kompetencye określi oddzielna ustawa;

9) współdziałanie z Inspektorem Okręgowym w sprawie dalszego kształcenia nauczycieli szkół elementarnych (urządzanie kursów wakacyjnych uzupełniających, konferecyi nauczycielskich i t. p.);

10) wydawanie stypendyów na dalsze studya dla nauczycieli szkół elementarnych, subwencyonowanie bibliotek okręgowych dla nauczycieli, tworzenie muzeów pedagogicznych i opieka nad niemi, ułatwianie nabywania podręczników, pomocy naukowych, materyałów piśmiennych, książek do bibliotek szkolnych, ksiąg i druków szkolnych;

11) roztaczanie nadzoru nad gospodarką szkolną gmin, rozpatrywanie sprawozdań Dozorów Gminnych i kontrola nad wykonaniem gminnych budżetów szkolnych;

12) zarządzanie funduszami, przeznaczonymi na cele szkolne okręgu; opieka nad majątkiem szkolnym okręgu i fundacyami szkolnemi, o ile czynności te nie zostały zastrzeżone innym władzom;

13) występowanie z wnioskami do Departamentu Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w sprawach szkolnych i oświatowo-kulturalnych, udzielanie wyjaśnień i opinii na jego żądanie, składanie rocznych sprawozdań Departamentowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego;

14) rozpatrywanie wszelkich wniosków, napływających do Rady;

15) określanie norm, podług których Dozory Szkolne gmin:

1. zaopatrują nauczycieli w opał,

2. szkoły w opał, oświetlenie i materyały piśmienne,

3. pokrywają koszty usługi i utrzymania czystości w szkołach;

16) opieka i nadzór nad budownictwem szkolnem i hygieną szkolną.

Art. 35.

Członkowie Rady Szkolnej Okręgowej pełnią swe obowiązki bezpłatnie z wyjątkiem sekretarza, który może pobierać wynagrodzenie.

Art. 36.

Rada wybiera przewodniczącego i zastępcę na trzy lata. Na stanowiska te nie mogą być wybierani członkowie Rady, którzy zajmują urzędy płatne w szkolnictwie, utrzymywanem lub subsydyowanem przez organy samorządu miejscowego.

Art. 37.

Rada Szkolna Okręgowa może zapraszać na posiedzenia rzeczoznawców z poza Rady; mają oni głos doradczy.

Art. 38.

Posiedzenia Rady Szkolnej Okręgowej odbywają się przynajmniej raz na miesiąc.

Nadzwyczajne posiedzenia mogą być zwoływane przez przewodniczącego według uznania, na żądanie Inspektora Okręgowego lub na wniosek dwóch członków Rady — w przeciągu dni siedmiu. Do stanowienia uchwał prawomocnych potrzebna jest obecność Inspektora Okręgowego lub jego zastępcy i zwykłej większości członków Rady. Wszystkie sprawy są rozstrzygane większością głosów obecnych członków Rady. W razie równości głosów rozstrzyga głos przewodniczącego. Inspektor Okręgowy i Komisarz Państwowy mają prawo zabierania głosu poza koleją zapisanych mowców.

Nie może brać udziału w obradach i głosowaniu członek Rady nad sprawami, które w jakikolwiek sposób związane są z jego osobistymi interesami lub interesami jego krewnych i powinowatych.

Art. 39.

Nad zgodnością uchwał Rady z obowiązującemi ustawami czuwa Inspektor Okręgowy. W razie sprzeczności między powziętą przez Radę uchwałą, a ustawą Inspektor wstrzymuje wykonanie uchwały. W kwestyach spornych Rada Szkolna Okręgowa może odwołać się do Dyrektora Departamentu Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 40.

Wszelkie zażalenia przeciwko rozporządzeniom i orzeczeniom Rady Szkolnej Okręgowej rozstrzyga Dyrektor Departamentu Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Zażalenia wnoszą się w przeciągu dni 7, licząc od dnia następnego po dniu doręczenia lub opublikowania.

Art. 41.

Rada Szkolna Okręgowa według uznania może wyłaniać Wydział Wykonawczy:

a) z przewodniczącego lub zastępcy;

b) z jednego członka Rady Szkolnej Okręgowej;

c) z sekretarza Rady.

Art. 42.

Rada Szkolna Okręgowa układa regulamin swej wewnętrznej działalności, określa w granicach niniejszej ustawy kompetencye Wydziału Wykonawczego i komunikuje swe postanowienia w tym względzie Dyrektorowi Departamentu Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 43.

Rada za zgodą przewodniczącego może powierzać wykonanie pewnych uchwał osobnemu delegatowi lub delegatom.

Art. 44.

Rada może tworzyć komisye, do których wchodzić mogą prócz członków Rady Szkolnej Okręgowej osoby, do niej nie należące. Przewodniczącym komisyi winien być członek Rady.

Art. 45.

Członkowie Rady Szkolnej Okręgowej, nie przybywający na posiedzenia, winni usprawiedliwić swoją nieobecność.

Członek Rady, nie przybywający bez usprawiedliwienia na trzy posiedzenia kolejne, otrzymuje wezwanie specyalne i w razie ponownego nieprzybycia będzie uważany za ustępującego z Rady. Na miejsce jego wchodzi zastępca.

Art. 46.

Władzę zwierzchnią nad działalnością Rad Szkolnych Okręgowych sprawuje Dyrektor Departamentu Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Dyrektorowi Departamentu Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego przysługuje prawo rozwiązania Rady Szkolnej Okręgowej w razie, gdyby Rada nie spełniała swych obowiązków lub działalność jej była niezgodną z niniejszą ustawą.

Rozdział II.

O Dozorze Szkolnym w gminach.

Art. 47.

Każda gmina wiejska i miejska, względnie większa miejscowość, chociażby nie stanowiła odrębnej gminy (art. 12), tworzy terytoryalną jednostkę szkolną z osobnym Dozorem Szkolnym.

Art. 48.

W miastach, tworzących samodzielne okręgi szkolne, funkcye Dozorów pełnią Rady Szkolne Okręgowe.

Art. 49.

Dozór Szkolny gmin wiejskich i osad, tworzących samodzielne gminy lub z gmin wyłączonych, składa się:

a) z członków z wyborów:

1) z jednego członka rady gminnej, przez radę delegowanego;

2) z jednego mieszkańca gminy, wybranego przez zebranie gminne;

3) z jednego(ej) przedstawiciela(lki) zawodu nauczycielskiego, wybranego(ej) przez ogół nauczycielstwa szkół publicznych gminy;

b) z członków z mianowania:

1) z osób duchownych: reprezentanta Kościoła rz.-katolickiego i reprezentantów innych wyznań, o ile

dane wyznanie liczy w gminie więcej, niż 2% ogółu ludności gminy; reprezentantów wyznań powołuje Rada Szkolna Okręgowa po porozumieniu się z władzą Kościoła rz.-katolickiego, względnie zwierzchnością gmin wyznaniowych;

2) z jednego mieszkańca gminy, mianowanego przez Radę Szkolną Okręgową;

3) z jednego(ej) przedstawiciela(lki) zawodu nauczycielskiego szkół elementarnych publicznych, powołanego przez Radę Szkolną Okręgową.

W gminach, w których osada została przez Departament Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w odrębną jednostkę szkolną wyłączoną, w wyborze Delegatów do Dozoru (p. a-2), biorą udział członkowie zebrania gminnego, zamieszkujący odpowiednią część gminy (osadę i okoliczne wsie, do danej gminy wchodzące).

Art. 50.

Dozór Szkolny gmin miejskich, liczących mniej, niż 20.000 ludności, składa się:

a) z członków z wyborów:

1) z delegowanego członka magistratu;

2) z dwóch przedstawicieli, wybranych przez radę miejską, przyczem jeden przynajmniej winien być członkiem rady;

3) z przedstawiciela(lki) zawodu nauczycielskiego, wybranego(ej) przez konferencyę nauczycieli szkół miejskich;

4) z przedstawiciela(lki) szkoły średniej lub seminaryum nauczycielskiego, wybranego(ej) na jednem z pierwszych posiedzeń Dozoru Szkolnego; o ile seminaryum i szkół średnich niema, wchodzi kierownik(czka) szkoły wieloklasowej miejskiej, wybrany(a) przez Dozór Szkoły na jednem z pierwszych posiedzeń;

b) z członków z mianowania:

1) z osób duchownych: reprezentanta Kościoła rz.-katolickiego i reprezentantów innych wyznań, o ile dane wyznanie liczy w gminie więcej, niż 2% ogółu ludności gminy; reprezentantów wyznań powołuje Rada Szkolna Okręgowa po porozumieniu się z władzą Kościoła rz.-katolickiego, względnie zwierzchnością gmin wyznaniowych;

2) z jednego obywatela miasta, mianowanego przez Radę Szkolną Okręgową;

c) z członka z urzędu: z lekarza miejskiego, względnie szkolnego.

Art. 51.

Dozór Szkolny gmin miejskich, liczących więcej, niż 20.000 ludności, składa się:

a) z członków z wyborów:

1) z delegowanego członka magistratu;

2) z trzech delegatów, wybranych przez radę miejską, przyczem jeden przynajmniej winien być członkiem rady;

3) z przedstawiciela(lki) zawodu nauczycielskiego, wybranego(ej) przez konferencyę nauczycieli szkół miejskich;

4) z kierownika(czki) szkoły średniej, wybranego(ej) przez Dozór Szkolny na jednem z pierwszych posiedzeń Dozoru;

5) z kierownika(czki) seminaryum nauczycielskiego, wybranego(ej) na jednem z pierwszych posiedzeń Dozoru; jeżeli seminaryum niema, wchodzi kierownik(czka) szkoły elementarnej miejskiej wielooddziałowej, wybrany(a) przez Dozór na jednem z pierwszych posiedzeń;

b) z członków z mianowania:

1) z osób duchownych i t. d. jak w p. b-1, art. 49;

2) z obywatela miasta, mianowanego przez Radę Szkolną Okręgową;

c) z członka z urzędu: lekarza miejskiego, względnie szkolnego.

Art. 52.

Mandaty członków Dozoru Szkolnego trwają: członków z mianowania i reprezentantów nauczycielstwa trzy lata; delegatów rady gminnej i miejskiej tak długo, jak długo trwają mandaty do rady miejskiej i gminnej.

Przedstawiciele zawodu nauczycielskiego tracą pełnomocnictwo z chwilą, kiedy przestają pełnić funkcye nauczycielskie w danym okręgu.

Art. 53.

Kolegia wyborcze prócz członków czynnych wybierają po jednym zastępcy, który wchodzi do Dozoru Szkolnego w razie ustąpienia członka czynnego.

Protokoły wyborcze są przesyłane Radom Szkolnym Okręgowym w dniu następnym po dokonanych wyborach. Zaskarżenia na prawidłowość wyborów mogą być wnoszone do Rad Szkolnych Okręgowych najpóźniej w przeciągu 7 dni, licząc od dnia następnego po dokonaniu wyborów.

Członkowie Dozoru Szkolnego rozpocząć mogą pełnienie swych obowiązków po otrzymaniu zawiadomienia Rady Szkolnej Okręgowej o zatwierdzeniu wyborów.

Członkowie ustępujący pełnią swe obowiązki do czasu zatwierdzenia ich następców przez Radę Szkolną Okręgową.

Art. 54.

Do obowiązków Dozoru Szkolnego wogóle należy:

I) praca nad rozwojem szkolnictwa elementarnego w gminie;

II) nadzór nad szkolnictwem elementarnem, zakładami wychowawczymi gminy i działalnością Opiek Szkolnych;

III) układanie projektów i wykonywanie budżetów szkolnych.

W szczególności zaś:

1) opiniowanie o projektach budżetów szkolnych magistratu lub rady gminnej, względnie układanie budżetów, o ile to Dozorowi Szkolnemu przez organy samorządu przekazanem zostało;

2) dokonywanie zgodnie z budżetem odpowiednich wydatków szkolnych gminy; prowadzenie dokładnych rachunków i przedstawienie sprawozdań finansowych radzie gminnej, względnie magistratowi, o ile czynności te zostaną przekazane Dozorowi przez organy samorządu;

3) zarząd działem gospodarczym (rzeczowym) szkolnictwa gminnego (art. 17 nin. ustawy), o ile czynności te zostaną przekazane Dozorowi przez organy samorządu; opieka nad hygieną szkolną;

4) przedkładanie wniosków w sprawie zakładania szkół nowych i wykonywanie zgodnie z decyzyą Rady Okręgowej i Inspektora Okręgowego;

5) opracowywanie projektu sieci szkolnej w gminie;

6) przedstawianie Radzie Szkolnej Okręgowej wniosków w sprawie ewentualnego przeniesienia i zwinięcia szkół istniejących lub zamiany źródeł, skąd płyną fundusze na utrzymanie szkół danych (art. 13 ustawy);

7) roztaczanie nadzoru nad szkołami elementarnemi publicznemi i prywatnemi w gminie za pośrednictwem dwóch wybranych ze swego grona delegatów, którzy mogą wizytować szkoły bez prawa jednak przeegzaminowywania uczniów i czynienia uwag nauczycielom; delegowanymi być nie mogą nauczyciele czynni w gminie;

8) mianowanie Głównych Opiekunów w Opiekach Szkolnych oraz mianowanie członków Opiek w wypadkach, przewidzianych w art. 70 niniejszej ustawy;

9) decydowanie w sprawie tworzenia dla dwu lub większej liczby szkół jednej opieki;

10) rozwiązywanie Opiek Szkolnych w razie niespełnienia przez Opieki obowiązków lub działalności, niezgodnej z niniejszą ustawą;

11) przedstawianie Radzie Szkolnej Okręgowej życzeń w sprawie kandydatów na stanowiska nauczycielskie;

12) wnoszenie zażaleń na personel do Inspektora Okręgowego;

13) troska o byt materyalny nauczycieli;

14) wydawanie z niezwłocznem zawiadomieniem Inspektora Okręgowego nauczycielom urlopów na termin, nie dłuższy, niż 7 dni, o ile Inspektor Okręgowy jest nieobecny lub dana miejscowość nie jest jego siedzibą;

15) prowadzenie statystyki dzieci w wieku szkolnym, o ile czynność ta została przekazana Dozorowi przez organy samorządne;

16) przestrzeganie i wykonywanie przepisów prawnych o obowiązku szkolnym;

17) rozpatrywanie wszelkich wniosków, wpływających do Dozoru;

18) wykonywanie wszystkiego, co na mocy ustaw i rozporządzeń wyższych władz szkolnych Dozorowi Szkolnemu poruczonem zostało, podawanie wyjaśnień, opinii i wniosków w sprawach szkolnych i oświatowo-kulturalnych do władz wyższych, składanie sprawozdań ze swej działalności, radzie gminnej, względnie magistratowi, oraz Radzie Szkolnej Okręgowej.

Art. 55.

Członkowie Dozoru Szkolnego pełnią swe obowiązki bezpłatnie z wyjątkiem sekretarza, który może pobierać wynagrodzenie.

Art. 56.

Dozór Szkolny gminy wybiera przewodniczącego i zastępcę. Nie mogą pełnić tych obowiązków czynni nauczyciele w szkołach publicznych gminy.

Art. 57.

Dozór Szkolny gminy może powoływać z poza grona swego rzeczoznawców z głosem doradczym.

Art. 58.

Posiedzenia odbywają się w miarę potrzeby, przynajmniej jednak raz na miesiąc.

Posiedzenia nadzwyczajne zwołuje przewodniczący według uznania; obowiązany jest jednak zwołać na żądanie magistratu, względnie rady gminnej, przewodniczącego Rady Szkolnej i Inspektora Okręgowego w ciągu doby; na wniosek dwóch członków Dozoru, nie później, jak w przeciągu dni siedmiu.

Art. 59.

Na posiedzeniach Dozoru mogą być obecni przewodniczący lub delegat Rady Szkolnej Okręgowej i Inspektor Okręgowy bez głosu czynnego, z prawem jednak zabierania głosu poza koleją.

Art. 60.

Do stanowienia uchwał niezbędną jest obecność większości członków Dozoru. Uchwały zapadają większością głosów, w razie równości rozstrzyga głos przewodniczącego.

Nie mogą brać udziału w obradach i głosowaniu członkowie Dozoru Szkolnego, jeżeli omawiana sprawa jest związana z ich interesami osobistymi, interesami ich krewnych lub powinowatych.

Art. 61.

Wszelkie zażalenia przeciwko uchwałom i zarządzeniom Dozorów Szkolnych rozstrzyga w pierwszej instancyi Rada Szkolna Okręgowa. Zażalenia mogą być wnoszone w przeciągu 7 dni, licząc od dnia następnego po powzięciu uchwały, ogłoszeniu zarządzenia lub doręczeniu zawiadomienia.

Art. 62.

Organem wykonawczym Dozoru Szkolnego jest przewodniczący. Do pomocy przewodniczącemu może Dozór powołać z pośród swych członków skarbnika i sekretarza.

Art. 63.

Członkowie Dozoru Szkolnego, nie przybywający na posiedzenie, winni usprawiędliwić swoją nieobecność. Członek Dozoru, nie przybywający bez usprawiedliwienia na trzy posiedzenia kolejne, otrzymuje wezwanie specyalne i w razie ponownego nieprzybycia usuwa się tem samem ze składu Dozoru Szkolnego; na miejsce jego wchodzi zastępca.

Art. 64.

Rozwiązanie Dozoru Szkolnego może nastąpić na mocy uchwały Rady Szkolnej Okręgowej po zatwierdzeniu przez Departament Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Rozdział III.

O Opiece Szkolnej.

Art. 65.

Opiekę bezpośrednią nad każdą elementarną szkołą publiczną sprawuje Opieka Szkolna.

Art. 66.

Opieka może być dla każdej szkoły osobna lub też jedna dla dwu lub kilku szkół jednej wsi, osady, czy miasta, zależnie od decyzyi Dozoru Szkolnego.

Art. 67.

Opieka Szkolna dla jednej szkoły składa się:

1) z Opiekuna Głównego, mianowanego przez Dozór Szkolny gminy z pośród mieszkańców wsi, osady czy miasta (w miarę możności z grona rodziców dzieci, uczęszczających do szkoły);

2) z jednego lub dwóch mieszkańców wsi, czy osady, wybranych przez zebranie gromadzkie, w miastach zaś przez rodziców dzieci, uczęszczających do szkoły;

3) z osoby duchownej, wykładającej religię w danej szkole;

4) z kierownika szkoły.

Opieka dla dwu lub większej liczby szkół jednej wsi, osady czy miasta, składać się może:

1) z Opiekuna Głównego, mianowanego przez Dozór Szkolny (jak wyżej);

2) z dwóch lub trzech mieszkańców wsi czy osady, wybranych przez zebranie gromadzkie, w miastach zaś przez rodziców dzieci, do szkół uczęszczających;

3) z osoby duchownej, wykładającej religię w jednej ze szkół; jeżeli jest kilku wykładających religię jednego wyznania, wchodzi do Opieki duchowny, najstarszy wiekiem;

4) z kierowników szkół, posiadających jedną opiekę;

5) z jednego nauczyciela, wybranego przez ogół nauczycieli danych szkół wsi czy osady, w miastach zaś przez ogół nauczycieli szkół, które posiadają jedną Opiekę.

Wszyscy nauczyciele(lki) szkół miejscowych mają prawo brania udziału w posiedzeniach Opieki Szkolnej z głosem doradczym.

Art. 68.

Mandaty członków Opieki trwają trzy lata.

Art. 69.

Kolegia wyborcze prócz członków czynnych wybierają po jednym zastępcy, który wchodzi do Opieki w razie ustąpienia członka czynnego.

Protokoły wyborcze w dniu następnym po dokonanych wyborach są przesyłane Dozorom Szkolnym.

Zaskarżenia na prawidłowość wyborów mogą być wnoszone do Dozoru Szkolnego w przeciągu dni 7, licząc od dnia następnego po dokonaniu wyborów.

Członkowie Opieki rozpocząć mogą pełnienie swych obowiązków po otrzymaniu zawiadomienia Dozoru Szkolnego o zatwierdzeniu wyborów. Członkowie ustępujący pełnią swe obowiązki do chwili zatwierdzenia ich następców przez Dozór Szkolny.

Art. 70.

W razie, gdyby zebranie gromadzkie lub zebranie rodziców zwlekało z obiorem członków Opieki pomimo wyznaczenia przez Dozór Gminny drugiego terminu wyborów, Dozór mianuje bezpośrednio członków Opieki.

Art. 71.

Do obowiązków Opieki Szkolnej wogóle należy:

I) starania o dobro i rozwój szkoły pod względem gospodarczym;

II) opieka nad młodzieżą w szkole i poza szkołą;

III) stosunki z rodzicami we wszelkich sprawach, związanych z dobrem dzieci i szkoły;

W szczególności zaś:

1) starania o rozwój szkoły;

2) nadzór nad majątkiem szkoły;

3) układanie preliminarza wydatków gospodarczych szkoły;

4) rozporządzanie funduszami, asygnowanymi Opiece przez gminę;

5) kontrola sum, asygnowanych nauczycielowi na potrzeby bieżące szkoły;

6) przedstawianie Radzie Szkolnej Okręgowej za pośrednictwem Dozoru Szkolnego życzeń w sprawie kandydatów na stanowiska nauczycielskie;

7) współdziałanie z Dozorem Szkolnym gminy w sprawie dostarczania szkole odpowiednich budynków, sprzętów szkolnych i utrzymania ich w dobrym stanie;

8) prowadzenie rachunkowości danej(ych) szkoły (szkół);

9) opieka hygieniczno-sanitarna nad szkołą i dziećmi;

10) wywieranie wpływu na rodziców w sprawie regularnego posyłania dzieci do szkoły i czuwanie nad spełnianiem obowiązku szkolnego;

11) urządzanie zebrań rodzicielskich;

12) roztaczanie nadzoru nad szkołą za pośrednictwem Głównego opiekuna, który ma prawo bywania w szkole podczas zajęć bez prawa jednak przeegzaminowywania dzieci i czynienia uwag nauczycielowi;

13) zawiadamianie Dozoru Szkolnego gminy o wszystkiem, co pod względem materyalnym lub moralnym wpływa ujemnie na szkołę, a czego Opieka Szkolna usunąć nie może;

14) roztaczanie opieki pozaszkolnej nad młodzieżą, współdziałanie z nauczycielstwem w urządzaniu uroczystości szkolnych, wieczornic, obchodów, wycieczek;

15) roztaczanie w razie potrzeby opieki nad niezamożną młodzieżą, nad kształceniem sierot;

16) staranie o dostarczenie podwód dla dzieci z miejscowości bardziej odległych;

17) roztaczanie opieki nad nauczycielem w razie jego choroby, o ile nie posiada opieki rodzinnej;

18) składanie wyjaśnień, opinii i wniosków do władz wyższych oraz sprawozdań Dozorowi Szkolnemu gminy i Inspektorowi.

Art. 72.

Przewodniczący w Opiece Szkolnej Opiekun Główny zwołuje zwyczajne i nadzwyczajne posiedzenia.

Art. 73.

Posiedzenia odbywają się w miarę potrzeby.

Art. 74.

Opieka pełni swe obowiązki bezpłatnie.

Art. 75.

Nauczyciele nie biorą udziału w posiedzeniach Opieki wówczas, kiedy są omawiane sprawy, w których osobiście są zainteresowani.

Art. 76.

Wykonanie zarządzeń Opieki należy do Opiekuna Głównego.

Art. 77.

Rozwiązanie Opieki Szkolnej może nastąpić na mocy uchwały Dozoru Szkolnego po zatwierdzeniu przez Radę Szkolną Okręgową.

Dział IV.

O szkołach prywatnych.

Art. 78.

Poszczególne osoby, obywatele Królestwa Polskiego, nieskazitelne pod względem moralnym i obywatelskim, ich spółki, instytucye i stowarzyszenia mogą otwierać szkoły elementarne prywatne.

Koncesye na otwarcie szkoły wydaje Rada Szkolna Okręgowa. Decyzye Rady Szkolnej Okręgowej Inspektor Okręgowy może wstrzymać i odwołać się do Dyrektora Departamentu Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, nie później, jak w przeciągu dni 7.

Obywatel obcego państwa może otworzyć szkołę tylko za zezwoleniem Dyrektora Departamentu Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 79.

Aby otrzymać koncesyę, założyciel wnieść winien podanie na ręce Inspektora Okręgowego do Rady Szkolnej Okręgowej, w której okręgu szkoła ma powstać.

Do podania należy dołączyć:

a) dowód przynależności państwowej, życiorys i, na żądanie, opinię o nieskazitelności moralnej i obywatelskiej;

b) zobowiązanie, iż lokal szkolny będzie odpowiadał wymaganiom przepisów hygieny szkolnej;

c) zobowiązanie, iż kierownik i personel nauczycielski będą posiadali przepisane kwalifikacye naukowe i zawodowe;

d) program nauk i rozkład zajęć;

e) spis pomocy naukowych;

f) budżet;

g) o ile jest, statut szkoły.

Art. 80.

Kierownika szkoły powołuje właściciel, zatwierdza Inspektor Okręgowy; nauczycieli powołuje właściciel

z pośród osób, posiadających przepisane kwalifikacye i komunikuje każdorazowo Inspektorowi Okręgowemu.

Art. 81.

Jeżeli w ciągu trzech miesięcy od dnia złożenia podania o otwarcie szkoły nie nastąpi odmowa ze strony Rady Szkolnej Okręgowej, wnoszący ma prawo szkołę otworzyć, o czem zawiadamia Inspektora Okręgowego na dwa tygodnie przed rozpoczęciem zajęć szkolnych z podaniem dokładnego adresu i planu lokalu szkolnego.

Otwarcie szkoły może być wstrzymane, o ile lokal szkolny nie odpowiada wymaganiom przepisów o hygienie szkolnej.

Art. 82.

Odmowa Rady Szkolnej Okręgowej winna być motywowana. Zażalenia na decyzyę Rady Szkolnej Okręgowej wnoszą się do Dyrektora Departamentu Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 83.

Koncesya wygasa, jeżeli szkoła nie została uruchomiona w ciągu jednego roku od dnia wydania koncesyi.

Art. 84.

Program nauk prywatnej szkoły elementarnej musi odpowiadać conajmniej zakresowi wiadomości, przepisanych dla publicznej szkoły elementarnej, równej kategoryi, aby mogła ona ubiegać się o przyznanie prawa publiczności, t. j. aby świadectwo szkoły elementarnej prywatnej miało znaczenie dokumentu publicznego, oraz, aby dzieci w wieku szkolnym, do niej uczęszczające, w gminach, gdzie obowiązek szkolny już wprowadzono, były zwalniane od uczęszczania do szkoły publicznej.

Art. 85.

Odpowiedzialność za stronę wychowawczo-naukową ponosi kierownik szkoły, odpowiedzialność finansową. oraz za stronę hygieniczno-sanitarną właściciel.

Art. 86.

Nadzór nad szkołami elementarnemi prywatnemi sprawuje Inspektor Okręgowy i organy miejscowego zarządu szkolnego.

Art. 87.

Szkoła prywatna obowiązana jest prowadzić przepisane księgi szkolne, składać sprawozdania roczne Inspektorowi Okręgowemu podług wskazanych wzorów oraz udzielać informacyi na żądanie władz szkolnych.

Art. 88.

Nadaje szkołom prywatnym elementarnym prawo publiczności Departament Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego na wniosek Rady Szkolnej Okręgowej.

Do wniosku Inspektor Okręgowy dołącza swoją opinię.

Art. 89.

Szkołom prywatnym z prawem publiczności pozostawia się swobodę w rozszerzaniu i układzie programu, stosowaniu metod oraz wyborze książek i pomocy naukowych, z wyjątkiem tych, które zostaną wzbronione przez Departament Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 90.

Wszelkie inne szkoły elementarne prywatne podlegają tylko ograniczeniom co do książek, zgodnie z artykułem 89, oraz co do obowiązujących przepisów o hygienie publicznej.

Art. 91.

Dzieci szkół prywatnych bez prawa publiczności, aby uzyskać świadectwo, któreby miało znaczenie dokumentu publicznego, muszą poddać się egzaminowi w szkole elementarnej do tego upoważnionej. To samo dotyczy dzieci, pobierających naukę w domu.

Art. 92.

Odejmuje prawo publiczności lub zamyka szkołę elementarną prywatną Dyrektor Departamentu Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego na skutek motywowanych wniosków Inspektora Okręgowego lub Rady Szkolnej Okręgowej.

Art. 93.

Na żądanie Inspektora Okręgowego usuwa Kierownika i nauczycieli właściciel, któremu przysługuje prawo odwołania się do Dyrektora Departamentu Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w przeciągu dni 7 od dnia następnego po otrzymaniu rozporządzenia.

W wypadkach nadzwyczajnych zawiesza kierownika Inspektor Okręgowy, nauczycieli zaś na żądanie Inspektora Okręgowego kierownik.

Dział V.

O Inspekcyi Szkolnej.

Art. 94.

Organem Departamentu Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w każdym okręgu szkolnym jest Inspektor Okręgowy.

Art. 95.

Inspektor Okręgowy, jako powołany do kierowania przy współudziale zarządów miejscowych szkolnictwem elementarnem:

1) bierze udział osobiście lub przez swego zastępcę w posiedzeniach Rady Szkolnej Okręgowej;

2) bada z nią, względnie Dozorami Szkolnymi w gminach potrzeby szkolne i oświatowe swego okręgu i przedstawia wnioski z dziedziny spraw szkolnych, oświatowo-kulturalnych i administracyjnych Radzie Szkolnej Okręgowej, Dozorom Szkolnym lub bezpośrednio Departamentowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego;

3) pełni zwierzchni nadzór nad szkolnictwem elementarnem publicznem, publicznemi seminaryami nauczycielskiemi i innemi instytucyami kulturalno-oświatowemi, jakie mu powierzone zostaną;

4) administruje szkolnictwem swego okręgu łącznie z Radą Szkolną Okręgową, Dozorami i Opiekami Szkolnemi;

5) roztacza nadzór nad szkołami elementarnemi prywatnemi i prywatnemi seminaryami nauczycielskiemi w zakresie, ustawą przewidzianym;

6) zatwierdza dycyzye Rąd Szkolnych Okręgowych w sprawie sporządzanych przez Dozory Szkolne projektów sieci szkolnych w gminach;

7) zatwierdza decyzye Rady Szkolnej Okręgowej w sprawie wniosków co do otwierania szkół poszczególnych;

8) komunikuje opinie Radzie Szkolnej Okręgowej w sprawie wydawania koncesyi na otwarcie szkół elementarnych prywatnych; decyzyę Rady może wstrzymać i odwołać się do Dyrektora Departamentu Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, nie później jednak, jak w przeciągu dni siedmiu od dnia następnego po jej powzięciu;

9) podaje do wiadomości rozporządzenia wyższych władz szkolnych; wykonywa zlecenia Departamentu Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, czuwa nad wykonaniem jego rozporządzeń, oraz składa sprawozdania w terminach, przez Departament Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego określonych;

10) mianuje nauczycieli z pośród przedstawionych przez Radę Szkolną Okręgową kandydatów, względnie mianuje bezpośrednio, zgodnie z art. 27 i 28 niniejszej ustawy;

11) kwalifikuje nauczycieli pod względem ich uzdolnienia i sumienności w spełnianiu obowiązków przy przedstawianiu do awansów służbowych; do przedstawienia dołącza opinię Rady Szkolnej Okręgowej.

12) w wypadkach nagłych powołuje nauczycieli na stanowiska tymczasowe;

13) czuwa nad dalszem kształceniem nauczycieli;

14) zwołuje okręgowe konferencye nauczycieli i na nich przewodniczy lub wyznacza zastępcę;

15) przenosi ze względów służbowych na inne posady w swoim okręgu nauczycieli niestabilizowanych. o czem niezwłocznie zawiadamia Radę Szkolną Okręgową i Departament Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z podaniem motywów przeniesienia;

16) przeprowadza dochodzenia dyscyplinarne przeciwko nauczycielom szkół publicznych, decyduje w granicach kompetencyi lub skierowuje do organów dyscyplinarnych;

17) zawiesza w wypadkach nadzwyczajnych nauczycieli szkół publicznych, o czem niezwłocznie, nie później jak w dniu następnym po zawieszeniu, komunikuje Departamentowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego oraz w celu wniesienia sprawy do organów dyscyplinarnych Radzie Szkolnej Okręgowej, względnie Wydziałowi Wykonawczemu;

18) żąda od właściciela szkoły elementarnej prywatnej usunięcia kierownika, względnie nauczycieli (art. 93);

19) wydaje nauczycielom urlopy do czterech tygodni;

20) zarządza ankiety po porozumieniu się z Departamentem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, prowadzi statystykę szkolną i rejestr sił nauczycielskich swego okręgu;

21) współdziała z odnośnymi urzędami w sprawach sanitarnych i hygieny szkolnej;

22) powołuje i zwalnia personel kancelaryjny inspekcyi i kieruje biurem inspekcyi.

Art. 96.

Nadzór nad nauką religii, prowadzoną w szkołach publicznych przez duszpasterzy lub upoważnionych do tego nauczycieli, należy do Inspektora Okręgowego i do reprezentantów odpowiedniego wyznania, mianowanych przez Dyrektora Departamentu Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego po porozumieniu się ze zwierzchnią władzą duchowną.

Dział VI.

O nauce dzieci wyznania mojżeszowego.

Art. 97.

Dla dzieci wyznania mojżeszowego tworzone będą w razie dostatecznej liczby zgłoszeń ze strony rodziców osobne szkoły elementarne lub oddziały, świętujące sabat.

Art. 98.

Dopóki jeszcze nie wszystkie dzieci wyznania mojżeszowego mogą uczęszczać do szkół publicznych gminnych elementarnych, nauka języka polskiego i przedmiotów elementarnych w języku polskim prowadzona według specyalnego programu i pod ogólnym nadzorem w szkołach wyznaniowych prywatnych, talmudtorach i chederach, dla odpowiedniej liczby dzieci powinna być przejętą na koszt gmin politycznych.

Przepisy przechodnie

do „Przepisów tymczasowych o szkołach elementarnych w Królestwie Polskiem".

§ 1.

Rady Szkolne Okręgowe mają być zorganizowane w przeciągu sześciu tygodni, licząc od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

§ 2.

Pierwsze posiedzenie Rady Szkolnej Okręgowej zwołują i jej ukonstytuowanie się przeprowadzą Inspektorzy Okręgowi.

§ 3.

W części Królestwa, okupowanej przez wojska austryacko-węgierskie, do chwili wprowadzenia samorządu powiatowego (sejmików) tymczasowych delegatów do Rad Szkolnych Okręgowych wybiorą komitety ratunkowe powiatowe. Po wprowadzeniu ordynacyi powiatowej sejmik przeprowadzi nowe wybory delegatów zgodnie z ustawą niniejszą.

§ 4.

Reprezentantów nauczycielstwa wybiorą nauczyciele szkół gminnych.

Zebranie wyborcze zwoła i wybory przeprowadzi Inspektor Okręgowy. W razie niemożności przeprowadzenia wyborów w terminie, tymczasowo wejdzie do Rady jeden z nauczycieli miejscowych, powołany przez Radę Szklоną Okręgową na pierwszem jej posiedzeniu, nie na dłużej jednak, jak na trzy miesiące.

§ 5.

Do chwili utworzenia Rad Szkolnych Okręgowych sprawy, wchodzące w zakres ich kompetencyi, załatwiają Inspektorzy Okręgowi.

§ 6.

Rada Szkolna Okręgowa powoła w gminach mężów zaufania, którzy przy współudziale prezydentów, burmistrzów i wójtów zorganizują dozory szkolne i zwołają pierwsze posiedzenia.

§ 7.

Gdzie niema rad gminnych, Rada Szkolna Okręgowa wybierze do Dozoru Szkolnego jednego z pełnomocników gminnych.

Gdzie niema Rady miejskiej, Rada Szkolna Okręgowa mianuje dodatkowo dwóch członków Dozoru Szkolnego gminnego, którzy w Dozorze zasiadać będą do chwili utworzenia rady miejskiej.

§ 8.

Opieki Szkolne zostaną powołane w przeciągu miesiąca od chwili ukonstytuowania się Dozorów Szkolnych w gminach.

Tekst powyższej ustawy został uchwalony przez Tymczasową Radę Stanu Królestwa Polskiego na posiedzeniu dnia 10. sierpnia 1917 roku; przepisy przechodnie do ustawy przez Komisyę Przejściową Tymczasowej Rady Stanu na posiedzeniu dnia 7. września 1917 r. na mocy upoważnienia Rady Stanu z dnia 25. i 30. sierpnia tegoż roku.

Przewodniczący Komisyi Przejściowej Tymczasowej Rady Stanu:
Józef Mikułowski-Pomorski, m. p.

Za Dyrektora Departamentu Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:
Stanisław Smolka, m. p.

Referent:
Zygmunt Gąsiorowski, m. p.

71.

Instytut Naukowy gospodarstwa wiejskiego w Puławach.

Rozporządzenie z dnia 26. września 1917 roku, dotyczące Instytutu Naukowego gospodarstwa wiejskiego w Puławach.

Na podstawie upoważnienia Jego Ces. i Król. Apostolskiej Mości, udzielonego z mocy Najwyższego Dowództwa naczelnego, zarządza się dla obszarów Polski, pozostających pod austryacko-węgierskim Zarządem wojskowym, co następuje:

Art. I.

Instytut Naukowy gospodarstwa wiejskiego w Puławach jest zakładem krajowym, utrzymywanym z dodacyi, pochodzących ze środków publicznych i ma na celu podniesienie oraz popieranie gospodarstwa wiejskiego Królestwa Polskiego.

Art. II.

Dołączony statut normuje urządzenie i działalność Instytutu Naukowego; statut ten stanowi część składową niniejszego rozporządzenia, a zatem może być zmieniony tylko postanowieniami, posiadającemi moc ustawodawczą.

Pierwsze mianowanie dyrektora i kierowników sześciu działów przeprowadza Rząd niezawiśle od przepisów statutu.

Art. III.

Rozporządzenie to wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

C. i k. Jenerał-Gubernator wojskowy:
Szeptycki, w. r., jenerał-major.

STATUT
Instytutu Naukowego gospodarstwa wiejskiego w Puławach.

§ 1.

Zadanie Instytutu.

Zadaniem Instytutu jest podjęcie działalności, prowadzącej do rozwiązywania aktualnych zagadnień rolniczych, celem zastosowania zdobyczy naukowych do warunków i potrzeb polskiego rolnictwa.

Najistotniejszymi środkami, wiodącymi do tego celu są:

1) naukowe badania;

2) badanie kraju pod względem rolniczym i fizyograficznym, gromadzenie niezbędnego materyału i ogłaszanie wyników;

3) ustalanie metod badania w zastosowaniu do stosunków i potrzeb miejscowych;

4) naukowe popieranie zakładów doświadczalnych w kraju;

5) staranie się o pogłębienie wiedzy absolwentów wyższych zakładów naukowych, celem wykształcenia z nich specyalistów dla szkolnictwa rolniczego, instytucyi zawodowych, jakoteż dla gospodarstw rolnych.

Następnie jest zadaniem Instytutu:

a) organizowanie specyalnych kursów celem rozpowszechniania naukowych zdobyczy Instytutu lub też wiedzy rolniczej w ogólności;

b) bezpośrednie popieranie praktycznych rolników w kraju przez udzielanie porad, przez organizacyę doświadczeń zbiorowych, zaopatrywanie w doborowe, przez Instytut wyhodowane odmiany nasion, sadzonki rolnicze, ogrodnicze i leśne, szczepionki ochronne i pożyteczne i t. d.

§ 2.

Organizacya pracy.

Instytut dzieli się na pięć wydziałów, a mianowicie:

I. Wydział produkcyi roślinnej polowej, obejmujący trzy działy:
 1) dział rolnictwa;
 2) dział hodowli roślin;
 3) dział mechaniki rolniczej.

II. Wydział produkcyi zwierzęcej, obejmujący 4 działy:
 4) dział morfologii;
 5) dział biologiczno-hodowlany;
 6) dział żywienia i użytkowania zwierząt;
 7) dział hygieny i lecznictwa.

III. Wydział leśny, obejmujący 4 działy:
 8) dział hodowli lasów;
 9) dział odnowienia lasów;
 10) dział pomiaru drzewostanów;
 11) dział użytkowania lasów.

IV. Wydział ogrodniczy, obejmujący 3 działy:
 12) dział ogrodnictwa;
 13) dział genetyczno-hodowlany;
 14) dział użytkowania produktów ogrodniczych.

V. Wydział ogólny, obejmujący 5 działów:
 15) dział gleboznawczy;
 16) dział meteorologiczny;
 17) dział melioracyi rolnych;
 18) dział ochrony roślin;
 19) dział ekonomiczny.

Na podstawie regulaminu można dzielić wyżej wymienione działy na poddziały, tworzyć nowe działy, oznaczać ich zakres działania i tworzyć z kierowników działów i poddziałów kollegia działowe.

Do utworzenia nowych działów koniecznem jest zezwolenie Rządu.

Poddziały są samodzielne lub też niesamodzielne w miarę tego, czy są podległe odnośnemu działowi, czy też nie.

§ 3.

Środki pracy.

Środkami pracy Instytutu są:

1) pracownie naukowe dla poszczególnych działów;

2) muzea i zbiory;

3) pola doświadczalne;

4) stajnie zarodowe i doświadczalne;

5) szklarnie i domy wegetacyjne;

6) biblioteka;

7) gospodarstwo rolne, ogrodowe i leśne, prowadzone na obszarach dawnego Instytutu gospodarstwa rolnego i leśnego.

§ 4.

Fundusze Instytutu.

Fundusze instytutu stanowią:

1) dotacye rządowe;

2) zasiłki instytucyi i osób prywatnych;

3) dochody własne.

Budżet dochodów i rozchodów Instytutu, obejmujący okres od 1. lipca do 30. czerwca każdego roku, układa się corocznie i przedkłada Rządowi do zatwierdzenia

nie później, jak 1. kwietnia każdego roku. Bez naruszenia sum budżetowych, ustalonych dla pojedynczych działów Instytutu, można w obrębie pojedynczych pozycyi dokonywać przesunięcia preliminowanych kredytów aż do wysokości 25%.

Zamknięcie rachunkowe za każdy rok gospodarczy przedkłada się Rządowi do zatwierdzenia najpóźniej w sześć miesięcy po upływie roku gospodarczego.

§ 5.

Władze i organa Instytutu.

Władzami Instytutu są:

1) Kuratoryum;
2) kierownicy wydziałów i działów;
3) dyrektor;
4) Rada naukowa;
5) Zarząd Instytutu.

Władze, wymienione od 2—5, ustanawia się z pośród personalu naukowego Instytutu. To postanowienie nie ma zastosowania przy delegowaniu członka Kuratoryum do Zarządu Instytutu.

§ 6.

Kuratoryum, skład tegoż.

Kuratoryum składa się:

1) z dwóch delegatów Rządu;
2) z dwóch delegatów Tymczasowej Rady Stanu;
3) z dyrektora Instytutu;
4) z trzech delegatów wyższych uczelni rolniczych, z których po jednym mogą delegować Wyższa Szkoła Rolnicza w Warszawie, Studyum Rolnicze Uniwersytetu w Krakowie i Akademia Rolnicza w Dublanach;
5) z dziewięciu delegatów Centralnego Towarzystwa Rolniczego, reprezentujących różne interesa gospodarstwa wiejskiego i gałęzie pracy.

Wstąpienie do Kuratoryum delegatów, wymienionych pod 4 i 5, wymaga zatwierdzenia Rządu.

Gdyby członkowie, wymienieni pod 3 i 4, nie zostali jeszcze zamianowani, to fakt ten nie może powstrzymać ukonstytuowania się Kuratoryum, ani też ograniczyć jego zdolności do powzięcia uchwał.

Członkowie personalu Instytutu, z wyjątkiem dyrektora, nie mogą być członkami Kuratoryum.

Rząd mianuje przewodniczącego Kuratoryum z pośród członków tegoż na przeciąg lat trzech.

Kuratoryum wybiera z pośród siebie na lat trzy zastępcę przewodniczącego, sekretarza i tegoż zastępcę.

§ 7.

Kuratoryum, zakres działania.

Nadzór zwierzchni nad Instytutem sprawuje Kuratoryum pod kontrolą Rządu.

Do obowiązków Kuratoryum należy:

1) staranie się o wypełnienie zadań Instytutu;
2) zapewnienie środków, potrzebnych na ten cel;
3) kontrola nad majątkową gospodarką, zatwierdzanie budżetów i zamknięć rachunkowych;
4) przedstawianie Rządowi wniosków co do mianowania:
   a) dyrektora Instytutu;
   b) personalu naukowego,
   c) administratorów folwarków i lasów;
5) mianowanie personalu naukowego pomocniczego;
6) wydanie regulaminu Instytutu;
7) załatwienie tych spraw administracyjnych, które w myśl regulaminu są zastrzeżone dla Kuratoryum.

W celu wykonywania kontroli nad gospodarką majątkową (punkt 3), wybiera Kuratoryum z pośród swego grona na przeciąg jednego roku Komisyę Kontrolującą, składającą się z trzech członków i dwóch zastępców. Rząd wysyła do Komisyi Kontrolującej jednego delegata, który może powołać dla skontrolowania gospodarki potrzebne organa fachowe.

Uchwały, dotyczące wniosków nominacyjnych, wymienionych w punkcie 4-ym litera b, i c), oraz uchwały, dotyczące zmiany regulaminu (punkt 6), mają być powzięte po ukonstytuowaniu się Rady naukowej i tylko na jej wniosek. Oznaczony w punkcie 4-ym literą a) wniosek do Rządu o zamianowanie dyrektora Instytutu ma być przedstawiony na podstawie wyboru, przeprowadzonego przez Radę naukową.

§ 8.

Personal naukowy.

Personal naukowy Instytutu stanowią te organa Instytutu, do ustanowienia których wymaganem jest ukończenie wyższych zakładów naukowych i przedstawienie dowodów samodzielnej pracy naukowej.

Rząd mianuje personal naukowy.

Instrukcya służbowa określi prawa i obowiązki jakoteż służbowe stanowisko personalu naukowego. Każdy członek personalu naukowego uzyskuje po upływie najmniej trzechletniej, zadowalniającej służby stałą posadą służbową.

§ 9.

Kierownicy wydziałów i działów; nominacya.

Kierownicy działów, jakoteż kierownicy samodzielnych poddziałów (§ 2) będą ustanowieni z pośród personalu naukowego, kierownicy wydziałów z pośród kierowników działów odnośnego wydziału przez Kuratoryum na przeciąg trzech lat.

§ 10.

Kierownicy wydziałów i działów; zakres działania.

Kierownicy wydziałów i działów, jakoteż kierownicy samodzielnych poddziałów, mają prowadzić tok spraw i nadzorować go w podległych im wydziałach, działach i poddziałach, rozporządzają samoistnie kredytami, przeznaczonymi dla ich wydziałów, działów lub poddziałów z ograniczeniem, przewidzianem w § 4 ust. końcowy, i starają się o przestrzeganie postanowień preliminarza; w ich pracach naukowych zapewnia się im zupełną swobodę.

§ 11.

Dyrektor Instytutu.

Dyrektora Instytutu mianuje Rząd na wniosek Kuratoryum, (§ 7, punkt 4 a, i ustęp końcowy) na przeciąg trzech lat z pośród kierowników działów.

Dyrektor jest kierownikiem Instytutu. Do jego obowiązków należy:

1) zastępstwo Instytutu na zewnątrz;

2) nadzór nad tokiem spraw;

3) przestrzeganie postanowień preliminarza budżetowego w myśl § 4 ust. końcowy;

4) kontrola nad zarządem folwarków i lasów;

5) przyjmowanie i zwalnianie niższego personalu technicznego i służby, na wniosek kierowników działów;

6) przewodnictwo w Zarządzie Instytutu, w Radzie naukowej, jakoteż uczestnictwo w obradach Kuratoryum.

Zastępcę dyrektora Instytutu mianuje Rząd z pośród kierowników działów na przedstawienie Kuratoryum na czas urzędowania dyrektora; zastępca dyrektora wstępuje w prawa dyrektora w razie zaszłej przeszkody w jego urzędowaniu.

§ 12.

Rada naukowa; skład tejże.

Rada naukowa składa się:

1) z dyrektora Instytutu lub tegoż zastępcy, jako przewodniczącego;

2) z kierowników działów i samodzielnych poddziałów;

3) z tych organów Instytutu, które na podstawie regulaminu przydzielone będą Radzie naukowej.

Dyrektor Instytutu może wezwać do udziału w pracach Rady naukowej także inne osoby z głosem doradczym.

§ 13.

Rada naukowa; zakres działania.

Rada naukowa ma czuwać nad porządkiem prac Instytutu, rozdzielić je pomiędzy poszczególne organa i ujednostajnić ich działalność.

Do obowiązków Rady naukowej należy:

1) badanie wniosków budżetowych działów Instytutu;

2) wybór dyrektora Instytutu z pośród kierowników działów (§ 7 punkt 4 a, i ustęp końcowy).

3) stawianie wniosków co do nominacyi zastępcy dyrektora, kierowników wydziałów, działów i innych organów Instytutu, jak również co do uzyskania przez personal naukowy stałych posad (§ 8 ust. 3);

4) stawianie wniosków i wydawanie opinii w innych sprawach personalnych;

5) omawianie projektów pracy, zestawionych przez pojedyńcze działy Instytutu i wypracowanie wspólnych projektów pracy, przy której więcej działów miałoby współdziałać;

6) ogłaszanie prac Instytutu;

7) rozstrzyganie o zatwierdzeniu projektowanych urządzeń Instytutu, jak kursa specyalne, wystawy i t. p.

§ 14.

Zarząd Instytutu; skład tegoż.

Zarząd Instytutu składa się:

1) z dyrektora Instytutu lub tegoż zastępcy, jako przewodniczącego;

2) z jednego członka, delegowanego przez Kuratoryum z pośród tegoż na przeciąg lat trzech;

3) z trzech delegatów Rady naukowej.

Zarządcy folwarków i lasów, należących do Instytutu, są organami doradczymi zarządu Instytutu.

§ 15.

Zarząd Instytutu; zakres działania.

Zarząd Instytutu jest powołany:

1) do wykonywania uchwał Kuratoryum;

2) do przygotowywania pod obrady spraw, należących do zakresu działania Kuratoryum lub też Rady naukowej;

3) do zarządzania majątkiem Instytutu;

4) do załatwiania tych spraw administracyjnych, które Zarządowi Instytutu regulaminem przydzielone zostały.

§ 16.

Pomocniczy personal naukowy.

Pomocniczy personal naukowy stanowią te organa Instytutu, do których nominacyi wymagane jest ukończenie wyższych zakładów naukowych, jednakowoż bez obowiązku wykazania się samodzielną pracą naukową.

Pomocniczy personal naukowy ustanawia Kuratoryum na przeciąg lat trzech najwyżej, na wniosek kierownika działu, zatwierdzony przez Radę naukową.

Do pomocniczego personalu naukowego należą kierownicy niesamodzielnych poddziałów i asystenci, którzy mają się stosować do wskazówek kierowników działów, odpowiedzialnych za odnośną pracę.

Prawa i obowiązki, jakoteż służbowe stanowisko personalu naukowego pomocniczego ureguluje umowa służbowa.

§ 17.

Niższy personal i służba.

Niższy personal techniczny i służbę przyjmuje i uwalnia dyrektor Instytutu na wniosek kierowników działów.

§ 18.

Administsracya folwarków i lasów.

Dla administrowania folwarkami i lasami ustanowi się osobnych zarządców i pomocników tychże. Podlegają oni dyrektorowi Instytutu, który udziela im wskazówek, stosownie do kompetencyi władz Instytutu na podstawie uchwał Kuratoryum, Rady naukowej, Zarządu lub też we własnym zakresie działania.

To samo dotyczy wszelkich zakładów, które podlegają Instytutowi, a służą praktycznemu wykonywaniu gospodarstwa wiejskiego.

§ 19.

Język urzędowy.

Językiem urzędowym Instytutu jest język polski.

§ 20.

Zdolność do powzięcia uchwał i zapadanie uchwał.

Do powzięcia ważnej uchwały Kuratoryum wymaganą jest obecność połowy członków i zgoda absolutnej większości obecnych.

Do powzięcia ważnej uchwały w sprawie postawienia wniosku o zmianę statutu, wymaganą jest obecność dwóch trzecich członków Kuratoryum i zgoda dwóch trzecich obecnych.

Regulamin ma zawierać przepisy o zdolności do powzięcia uchwał i o zapadaniu uchwał Rady naukowej i Zarządu Instytutu.

§ 21.

Regulamin.

Prowadzenie spraw Instytutu i jego organów unormuje regulamin. Regulamin wydaje Kuratoryum na wniosek Rady naukowej (§ 7) i przedkłada Rządowi do wiadomości.

Rząd ma zakazać wykonania takich postanowień regulaminu, które przekraczają zakres działania Instytutu lub też wykraczają przeciw przepisom ustaw, a w szczególności statutu.

72.

Nr. 25.322/17/V. A.

Ustanowienie ces.-niem. Biura paszportowego w Krakowie.

W Krakowie, przy ul. Asnyka l. 9 II. p., otwarto ces.-niem. biuro paszportowe. Działalność tego biura rozciąga się:

1.) na powiaty Galicyi, położone na zachód od Wisłoki, a z położonych na wschód od Wisłoki na Tarnobrzeg i Kolbuszową;

2) na całe c. i k. Jenerał-Gubernatorstwo lubelskie.

Biuro jest otwarte dla stron codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt od godziny 9 do 12 przedpołudniem.

Zwraca się w szczególności uwagę interesowanym, że biuro krakowskie załatwia jedynie sprawy paszportowe i przynależności.

Dla wszystkich innych spraw wyłącznie właściwym jest ces.-niem. Konsulat we Lwowie.

73.

Reorganizacya władz skarbowych I. instancyi.

Z dniem 1. października 1917 wchodzi w życie reorganizacya władz skarbowych I. instancyi w obrębie c. i k. Jenerał-Gubernatorstwa lubelskiego polegająca na tem, że załatwianie spraw pośrednich podatków (niestałe dochody skarbowe łącznie z monopolami i należytościami prawnemi) poruczono tylko Komendom powiatowym w Piotrkowie, Kielcach, Radomiu i Lublinie, przy których utworzono osobne »Oddziały dla spraw dochodów skarbowych«.

Przedmiotowe sprawy z powiatu olkuskiego będą należeć do Oddziału w Piotrkowie, dokąd wprost trzeba udawać się pisemnie lub ustnie. Oddziałowi skarbowemu Komendy powiatowej w Olkuszu pozostaną tylko agendy »stałej podatkowości«, t. j. podatku gruntowego, podymnego, mieszkaniowego i t. p.

74.

Zniesienie c. i k. Sądu wojskowego w Olkuszu.

C. i k. Sąd wojskowy w Olkuszu został z dniem 15. października 1917 zniesiony.

75.

Nakład i sprzedaż blankietów wekslowych.

Ponieważ w myśl art. 113 ros. ustawy stempl. do wystawiania weksli używać należy przepisanych ostemplowanych blankietów wekslowych, zarządziło Generalne Gubernatorstwo wydrukowanie tych blankietów i rozesłało je po Komendach powiatowych, gdzie wydają je kasy powiatowe specyalnie do tego upoważnionym sprzedawcom, a u nich będą je mogli nabywać interesowani.

Blankiety te opiewają na walutę rublową.

Jeżeli sprzedawca zapłaci w kasie przy zakupnie ich należytość w walucie koronowej, będzie rubel policzony po kursie urzędowym tego dnia a odnośna kwota uwidoczniona przy wyciśnięciu stampilii urzędowej na każdym blankiecie.

Sprzedawcy mogą sprzedawać blankiety wekslowe tylko po cenach na nich uwidocznionych i mają ściśle przestrzegać każdoczesnego kursu urzędowego rubla. Kurs ten ma być umieszczony na widocznem miejscu w lokalu sprzedaży.

W razie spadku kursu rubla mogą być niezużyte i nieuszkodzone blankiety wekslowe ostampiliowane o wyższym kursie wymieniane tylko sprzedawcom w Kasie powiatowej. W razie podwyższenia się kursu rubla postępuje się w analogiczny sposób.

76.

W. F. Nr. 81.048/17.

Przepisy wykonawcze dotyczące obrotu nasionami roślin oleistych.

W przeprowadzeniu rozporządzenia z dnia 20. lipca 1917, Dz. rozp. Nr. 68, dotyczącego zajęcia nasion roślin oleistych, ogłasza się co następuje:

§ 1.

Nasienie.

Na zasiew należy pozostawić producentom ilość określoną w § 3 wyżej wymienionego rozporządzenia. Powierzchnia przeznaczona pod uprawę może być natychmiast ustalona umową zawartą przez producentów w Oddziale gospodarczym Komendy powiatowej na warunkach tegorocznych.

Pozostawione na zasiew nasiona roślin oleistych, które nie zostały na ten cel zużyte, podlegają zajęciu i mają być oddane Komendzie powiatowej.

Rolnicy, nie posiadający potrzebnej ilości nasiona na zasiew, lub posiadający tylko pewną część tegoż, mają prosić o przydzielenie odpowiedniej ilości nasienia w Oddziale gospodarczym odnośnej Komendy powiatowej.

Oddział gospodarczy przydzieli nasienie w razie uznania prośby za uzasadnioną.

Jako ceny sprzedaży obowiązują za 100 kg.:

za mak	K. 275.—
za len, rzepak, konopie, gorczycę .	K. 150.—
za lniankę	K. 100.—

§ 2.

Ceny.

W § 6 wyznaczone ceny odbioru będą wypłacane tym producentom, którzy nie zawarli z Oddziałem gospodarczym umowy o uprawę i dostawę.

Za nasienie pszennaku obowiązuje jako cena jednolita K. 90 za 100 kg.

W wypadkach zawarcia umów z większą własnością obowiązują następujące ceny:

	Cena za 1 q	Premia dostawy za 1 q	Premia uprawy za 1 mórg.	Uwaga:
	w koronach			
Mak	200	50	150	Premia za dostawę należy się tylko za tę ilość, która została dostarczona ponad 3 q z jednego morga uprawionego roślinami oleistemi.
Rzepak zimowy .	115	35	150	
Rzepak letni . .	115	35	100	
Nasienie lnu . .	115	35	100	
Nasienie konopi .	115	35	100	
Gorczyca	115	35	100	
Lniańka	80	20	60	

Co do umów zawartych z właścicielami mniejszych posiadłości ziemskich, obowiązują następujące ceny:

maku	K. 250.—
rzepaku zimowego i letniego . .	K. 150.—
lnianki	K. 100.—
pszennaku	K. 60.—

§ 3.

Odbiór i zapłata.

Odbiór odbywa się analogicznie do postanowień § 6 niniejszego rozporządzenia.

Na składy dla dostawionego produktu będą zatrzymane obecne magazyny Centrali zużytkowania zboża i te magazyny polskiej Centrali zbożowej, w których pozostanie organ (magazynier) z ramienia E. V. Z. dla odbioru nasion roślin oleistych.

Co się tyczy jakości, to oprócz obniżenia ceny za produkt gorszej jakości — zostaną ceny obniżone także wtedy, jeżeli producent nie mogąc z powodu braku odpowiedniego składu przechować towar u siebie, odstawi towar jeszcze niewyschnięty. Nadwyżka wagi spowodo-

wana nadmierną zawartością wody a znikająca po należytem wysuszeniu towaru, zostanie strąconą w stosunku procentowym. O ile zanieczyszczenie towaru przekracza zwykłą miarę, wówczas może być towar na koszt producenta oczyszczony, a cena zapłacona za pozostały czysty towar, albo — stosownie do stopnia zanieczyszczenia, względnie domieszki — cena odpowiednio obniżoną według uznania odbiorcy.

Do 30. września uskutecznioną będzie zapłata w kasie Oddziału gospodarczego Komendy powiatowej na podstawie kwitu wystawionego przez magazyn odbiorczy. Na termin po 30. września zostaną wydane specyalne zarządzenia.

§ 4.

Podwody do odstawy.

Producent jest zasadniczo obowiązany do dostawy produktu własnemi podwodami aż do miejsca odbioru.

Jeżeli miejsce odbioru leży dalej niż 10 klm. od spichlerza posiadacza większej własności, czy też od środka wsi, o ile chodzi o drobnych posiadaczy, wówczas za każdy dalszy kilometr otrzyma dostawca wynagrodzenie 30 h. od cetnara metrycznego.

Jeśli producent nie jest w stanie wykonać dostawę za pomocą własnych podwód, ma o tem na czas zawiadomić Oddział gospodarczy odpowiedniej Komendy powiatowej, który w razie potrzeby zabezpieczy sobie podwody drogą przymusu.

Jeżeli w danej gminie niema potrzebnej ilości koni, należy rozporządzić, by dostarczyły ich sąsiednie gminy. Za dostarczenie podwód przy dostawie nasion roślin oleistych wynosi zapłata od 100 kg. i 1 klm. 30 h. Wynagrodzenie to będzie wypłacać Oddział gospodarczy Komendy obwodowej, i strącać odpowiednią należytość przy wypłacie za dostarczone nasienie. Transportem z magazynu odbiorczego do kolei ma zająć się Oddział gospodarczy, który winien w tym celu zabezpieczyć sobie potrzebne podwody.

§ 5.

Legitymacya transportowa.

Za legitymacyę przy przewozie furami służy potwierdzenie wydane przez Oddział gospodarczy odnośnej Komendy powiatowej.

§ 6.

Transport koleją i okrętem.

Ponieważ nasiona roślin oleistych służą do celów wojskowych, mają być w czasie transportu uważane jako dobro wojskowe.

§ 7.

Wszyscy producenci, którzy uskutecznili dostawy na podstawie umowy, mają prawo do 20 kg. extrahowanego makuchu od każdych 100 kg. dostarczonych nasion roślin oleistych.

Wszyscy producenci, którzy zgodnie z przedłożonemi czerwonemi poświadczeniami składu E. V. Z. dostarczyli co najmniej 200 kg. nasion roślin oleistych, otrzymają poświadczenie, na podstawie którego będą mogli nabyć w Oddziale gosp. gotowej oliwy (na dnie postne) w stosunku 100 gr. na głowę i na rok za zapłatą.

Za podstawy do obliczenia tej ilości służy paszport zbożowy, względnie wykaz obsianej powierzchni »K«. Dla nieproducentów, względnie dla chrześcijańskiej ludności miast, zostanie zarezerwowanych 2½ wagonu oleju na obręb całego J. G. W. Rozdział tegoż przeprowadzi Wydział aprowizacyjny przy Komendzie obwodowej, przy zastosowaniu tej samej normy na głowę co u producentów.

Producenci winni zgłosić swe pretensye do nabycia oliwy i makuchu do 30. października b. r. w Komendzie powiatowej.

Termin przydziału oznaczy Jen. Gub. Wojsk. Ceny dla oleju i makuchu będą podane do ogólnej wiadomości osobnemi zarządzeniami.

§ 8.

Środki kontrolne.

Kontrola i wykonanie wydanych zarządzeń należy do Komendy powiatowej, referenta gosp. oficera przeznaczonego do kierowania uprawą roślin oleistych, oraz do przydzielonych temuż organów. Zadaniem ich jest przedewszystkiem:

a) kontrola nad producentami, co do prawdziwości podanych dat, ocena wydajności, obliczenie zapotrzebowania nasienia, które ma być pozostawionem, względnie dostarczonem;

b) kontrola by dostarczone nasienia nie były zamoknięte ani też zbyt zanieczyszczone, lecz posiadały normalną jakość handlową;

c) poparcie i ułatwienie przeprowadzenia odstawy dostarczonych produktów, furą, koleją albo okrętem;

d) najostrzejsza kontrola (przy pomocy żandarmeryi), by zapasy nie były ukrywane lub przemycane;

e) najostrzejsza kontrola (przy pomocy żandarmeryi), by w żadnej olejarni ani też ręcznej prasie, których zamknięcie zostało zarządzonem, nie był wytłaczany olej.

W razie potrzeby, mogą być do przeprowadzenia tego zadania użyte środki przymusowe. Komenda powiatowa ma także prawo co pewien czas przeprowadzać kontrolę gospodarczych budynków producenta i zamkniętych pras olejnych.

§ 9.

Środki przymusowe.

W razie naruszenia obowiązku zgłoszenia (§ 4, Dz. rozp. W. F. 77.762) podlegają nasiona roślin oleistych zajęciu bez wynagrodzenia.

Jeżeli obowiązek zgłoszenia został wypełniony, lecz odstawa niewykonaną, wówczas należy się producentowi zasadniczo tylko połowa wyznaczonej ceny, (§ 5 i 8 rozp. W. F. 77.762).

Co do drugiej połowy orzeknie Komenda, czy:

a) także ma być producentowi wypłaconą;

b) czy też ma częściowo lub też całkowicie przepaść.

Orzeczenie pod a) wyda Komenda powiatowa w tych wypadkach, gdzie ze strony producenta nie zachodziła zła wola, ale tylko brak środków potrzebnych do wykonania odstawy; orzeczenie pod b) w tych wypadkach, w których stwierdzoną została zła wola producenta.

Od orzeczenia Komendy przysługuje producentowi prawo rekursu do J. G. W.

Rekurs ten winien być wniesiony za pośrednictwem Komendy powiatowej, która ze swemi uwagami przesyła go do J. G. W.

§ 10.

Pouczenie o zarządzeniach karnych.

Przewidziane w § 7 kary pieniężne i wolnościowe są następujące: kary pieniężne do 5000 K. — kara więzienia do 6 miesięcy albo kara do 3000 K. obok kary więzienia.

Karom powyższym podlega w szczególności:

1) kto umyślnie ukrywa lub zataja, niszczy, względnie uszkadza, zużywa lub spasa znajdujące się u niego w posiadaniu lub w przechowaniu zapasy nasion roślin oleistych;

2) kto bez pozwolenia przerabia nasiona roślin oleistych i uzyskany produkt zużywa, sprzedaje, względnie ukrywa lub zataja;

3) kto nabywa zapasy nasion roślin oleistych od osób nie mających upoważnienia do ich sprzedaży lub kupuje je nie mając do tego prawa;

4) właściciele młynów albo dozorcy, którzy nie przestrzegają obowiązujących przepisów;

5) kto nasiona roślin oleistych pozostawione na zasiew lub w tym celu zakupione używa do innych celów.

Surowsze kary przewidziane są za przekroczenia § 2 rozp. z dnia 21. lutego 1917, Dz. rozp. Nr. 29 dotyczącego środków karnych przeciw podbijaniu cen i naruszeniu obowiązków dostawy: według tego rozporządzenia, ten, który zataja zapasy z naruszeniem obowiązku ogłoszenia lub udzielenia wyjaśnienia, albo usuwa je przed zajęciem lub oddaniem, popełnia zbrodnię i będzie karany więzieniem do dwóch lat. Obok aresztu nałożyć można grzywnę do dwudziestu tysięcy koron.

Przedmioty, przez których kupno lub sprzedaż naruszono niniejsze zarządzenia, tudzież cena kupna za nie ulegają konfiskacie w myśl § 9 rozporządzenia z 11-go czerwca 1917 r. Dz. rozp. Nr. 61 i zostają zużyte przez Komendę powiatową wedle wskazówek J. G. W.

77.

L. A. Nr. 2.222.

Obrót ziemniakami.

Na mocy rozporządzenia W. J. G. w Lublinie, do 1. W. S. 84.108, oraz w uzupełnieniu obwieszczenia L. A. Nr. 1.954/1, dotyczącego obrotu ziemniakami, zarządza się:

W celu zaopatrzenia ludności miejskiej w ziemniaki, wolno producentowi aż do odwołania przywozić takowe na targi miejskie i sprzedawać wprost konsumentom z wykluczeniem pośredników. Ilość sprzedanych w ten sposób ziemniaków nie śmie przekraczać 10% ogólnej ilości ziemniaków, wyprodukowanych przez danego producenta.

Rozporządzenie to wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

78.

L. A. Nr. 2.404.

Zakupno, przewóz zboża i produktów młynarskich.

1) W myśl rozporządzenia z dnia 3. lipca b. r. dotyczącego zajęcia zboża i produktów mącznych (Dziennik rozp. Zarządu wojsk. w Polsce, Nr. 59) i rozporządzenia z dnia 14. lipca b. r. dotyczącego również zajęcia nasion (Dzien. rozp. Z. W. P. Nr. 67) rozp. z dnia 8. sierpnia b. r., jak i kartofli (Dz. rozp. Z. W. P. Nr. 69) z dnia 3. lipca b. r., wreszcie zajęcia siana (Dz. rozp. Z. W. P. Nr. 60), jak również wszystkich w myśl wydanych temi rozporządzeniami przepisów wykonawczych do udzielenia zezwoleń na zakupno i przewóz w obszarze Okupacyi, zboża, produktów mącznych, nasion, kartofli i siana, upoważnioną jest w Obwodzie wyłącznie tylko Polska Centrala Zbożowa lub Polska Centrala rolnicza, względnie Centrala zakupu paszy.

2) Pozwolenia na wywóz tych artykułów udzielane będą jedynie producentom i to tylko tym, którzy zboże będą chcieli przewieźć dla własnego użytku, lub też do siewu.

3) Pozwolenie na zakupno zboża dla nieproducentów miejskich w celu aprowizacyi, wydawane będą wyłącznie tylko przez Komitety aprowizacyjne; wnoszenie

zatem odnośnych próśb do W. J. G. w Lublinie lub do Centrali jest zupełnie bezcelowem.

4) Poprzednie postanowienia, dotyczące udzielania zezwoleń na kupno i przewóz powyższych artykułów przez W. J. G. w Lublinie, względnie Oddział rolniczy c. i k. Komendy powiatowej w Olkuszu, zostają równocześnie z wejściem w życie powyższego rozporządzenia unieważnione.

79.

Nr. 25.370/17/V. A.

Wywóz mąki i zboża.

Do zakupna i wywozu mąki i zboża w drobnych ilościach przez oficerów i urzędników, oraz ich rodziny, dalej przez kuchnie oficerskie — odnoszą się postanowienia rozkazu c. i k. Jeneralnego Gubernatorstwa wojskowego Nr. 90 z dnia 22. września 1917, punkt 21.

Co do osób cywilnych, zarządza się co następuje: Gdy chodzi o osoby cywilne, będące zarazem producentami, które produkty na wywóz biorą z własnych zapasów, o udzieleniu pozwolenia na wywóz zawiadomiona będzie c. i k. Komenda powiatowa z poleceniem doniesienia o wydaniu pozwolenia Filii powiatowej Polskiej Centrali zbożowej.

O ile zaś osoby cywilne otrzymujące pozwolenie na wywóz nie są producentami, c. i k. Jeneralne Gubernatorstwo wojskowe prześle przekaz opiewający na wydanie odnośnej ilości zboża czy mąki do dyrekcyi Polskiej centrali zbożowej i zawiadomi c. i k. Komendę powiatową.

80.

L. A. Nr. 2.401.
W. S. Nr. 84.951/17.

Zarządzenie wykonawcze do rozporządzenia z dnia 3. lipcą 1917 r., dotyczące zajęcia siana.

W wykonaniu rozporządzeń z dnia 23. czerwca 1917, Dz. rozp. Nr. 58 w sprawie Krajowej Rady Gospodarczej, oraz z dnia 3. lipca 1917 r., Dz. rozp. Nr. 60 w sprawie zajęcia siana, zarządza się co następuje:

I. Normy spożycia.

Jako najwyższą normę spożycia siana ustanawia się:

a) dla koni powyżej lat dwóch i bydła rogatego powyżej sześciu miesięcy 10 q siana na sztukę i rok, zarówno dla producentów jak i dla osób uprawnionych do zaopatrzenia (nieproducentów);

b) dla koni poniżej lat dwóch i bydła rogatego poniżej sześciu miesięcy 5 q na sztukę i rok, zarówno dla producentów jak i dla osób uprawnionych do zaopatrzenia (nieproducentów).

Norma liczoną jest przy koniach od dnia 1. sierpnia 1917 do dnia 31. lipca 1918, przy bydle rogatem od dnia 15. września 1917 do dnia 15. maja 1918.

Jednocześnie zarządza się cofnięcie normy przejściowej, ustalonej zarządzeniem J. G. W. z dnia 12. sierpnia 1917 M. G. G. W. S. Nr. 80.853

II. Reguły handlowe P. C. P.

a) Odbiór zajętej paszy.

P. C. P. przeprowadza odbiór i odstawę zajętego siana przez 2 Biura zakupu siana dla c. i k. austr.-węg. okupacyi, z których działalność jednego obejmuje powiaty z lewej, drugiego zaś z prawej strony Wisły położone. Biura zakupu paszy działają w imieniu P. C. P. jako jej agenci jeneralni i ustanawiają na każdy powiat swoich zastępców powiatowych, legitymowanych przez P. C. P.

Zastępca powiatowy ma przed rozpoczęciem swych czynności handlowych przedłożyć legitymacyę do zaawizowania tej Komendzie powiatowej, w której obrębie ma jako zastępca działać.

Pomocnicy zastępców powiatowych są legitymowani na wniosek danego zastępcy powiatowego, zatwierdzony przez Dyrekcyę P. C. P., przez odnośne Komendy powiatowe. Wszelkie legitymacye dla zakupu, względnie odbioru siana, wystawione przez inne władze, tracą temsamem swą ważność.

b) Kontrola.

Kontrolę nad działalnością Biura zakupu wykonuje P. C. P. przez stałe podróżujących inspektorów. Inspektorzy P. C. P. otrzymują legitymacye, wystawione przez P. C. P., a wizowane przez Centralę dla obrotu produktami rolnymi w Lublinie, uprawniające ich do wykonywania swych czynności na całym obszarze c. i k. okupacyi austr.-węg.

c) Odstawa siana do miejsca prasowania, względnie odbioru P. C. P.

Producent obowiązany jest odstawić własnym kosztem siano do miejsca wskazanego przez P. C. P., względnie tejże zastępców lub agentów jako miejsca prasowania, względnie odbioru nie dalej jednakowoż, jak na odległość 3 klm. od miejsca produkcyi, względnie przechowania siana.

W razie odmowy ze strony producenta, uskutecznienia tej dostawy własnymi lub na własny koszt najętymi furmankami, należy zastosować zarządzenia przymusowe w § 8 rozp. z dnia 3. lipca 1917 i ewentualnie koszta przywozu obliczone po 30 hal za każdy cetnar metr. i kilometr odciągnąć od ceny.

d) Odstawa do stacyi kol. załadowczych.

Przeprowadzać ma biuro zakupu paszy z reguły furmankami, najętymi w drodze dobrowolnej umowy między biurem a posiadaczami furmanek. W razie, gdy-

by biuro zakupu paszy nie było w możności w ten sposób dostać potrzebnej ilości furmanek, winien się zwrócić zastępca powiatowy tegoż do c. i k. Komendy powiatowej, która zarządzi przymusowo dostarczenie podwód za wynagrodzeniem ze strony Biura po 30 h: za cetnar i kilometr.

III. Zaopatrzenie nieproducentów.

Nieproducenci, tak rolnicy jak i nierolnicy, potrzebujący zaopatrzenia w siano, winni zgłosić swe zapotrzebowanie obliczone na podstawie normy spożycia najdalej do dnia 31. października 1917.

Zgłoszenie ma zawierać:

1) imię i nazwisko właściciela (posiadacza) koni, względnie bydła potrzebującego zaopatrzenia;

2) miejscowość, w której właściciel (posiadacz) mieszka, względnie konie i bydło potrzebujące zaopatrzenia się znajdują;

3) ilość sztuk wymagających zaopatrzenia, przyczem osobno podaną ma być ilość koni powyżej lat 2-ch i bydło rogate powyżej 6-ciu miesięcy, osobno zaś ilość źrebiąt i cieląt;

4) ilość siana potrzebnego do wyżywienia powyższego inwentarza, obliczona na podstawie normy;

5) ilość siana własnej produkcyi, którą rozporządza właściciel inwentarza.

Zgłoszenie następuje:

a) we wsiach i małych miasteczkach na ręce naczelnika gminy;

b) w większych miastach na ręce Magistratu danego miasta;

c) w centrach przemysłowych, względnie kopalniach na ręce c. i k. Komendy powiatowej.

Naczelnicy gmin i magistraty sprawdzają czy podane w zgłoszeniach ilości bydła i koni jak również zapotrzebowania siana są prawdziwe i wystawiają na podstawie tychże, karty uprawniające do odbioru siana.

Wzory kart na siano układa odnośna Komenda powiatowa i obdziela niemi naczelników gmin i magistraty.

Koszta druku, względnie litografii i wystawienia karty, ponosi strona otrzymująca kartę.

Wypełnione karty te wraz z sumarycznem zestawieniem prześlą gminy i magistraty najdalej do dnia 15. listopada 1917 odnośnej c. i k. Komendzie powiatowej.

C. i k. Komenda powiatowa po zasięgnięciu opinii Komisyi Nadzorczej powiatowej ustala definitywnie wysokość zapotrzebowania dla powiatu, wizuje przedłożone karty na siano, względnie przy zgłoszeniach zapotrzebowania kopalni i centrów przemysłowych wystawia takowe i zwraca je naczelnikom gmin, względnie magistratom, celem doręczenia ich uprawnionym do zaopatrzenia.

Sumaryczny wykaz przesyła zastępcy powiatowemu Biuro zakupu z poleceniem pokrycia zapotrzebowania.

Pokrycie zapotrzebowania przez Biuro zakupu paszy następuje:

a) we wsiach i mniejszych miasteczkach przez udzielenie ze strony zastępcy powiatowego Biura zakupu posiadaczom kart na siano pozwolenia na odbiór danych ilości od producentów we wskazanej, o ile możności tej samej lub najbliżej położonej gminie po cenie odbioru rozporządzeniem zajęcia ustalonej;

b) w miastach i centrach przemysłowych, względnie okolicach potrzebujących dowozu siana z dalszych stron przez dostawienie siana ze strony Biura zakupu. Dostawione siano rozdzielonem zostaje pomiędzy uprawnionych do zaopatrzenia za przedłożeniem przez c. i k. Komendę powiatową wizowanych kart na siano, na których każdorazowo wydawana ilość siana ma być uwidocznioną.

Rozdział następuje albo ze strony Biura zakupu w drodze drobnej sprzedaży, ze specyalnie na ten cel urządzonych i prowadzonych składów, albo przez Wydział aprowizacyjny miejski, stosownie do porozumienia się między Biurem zakupu paszy a odnośnym Wydziałem Aprowizacyjnym miejskim.

Biuro zakupu uprawnione jest przy dostawach siana dla aprowizacyi większych miast, centrów przemysłowych i okolic potrzebujących dowozu siana pobierać następujące ceny:

1) w razie drobnej sprzedaży ze składów:

za siano nieprasowane	K. 30.—
za siano prasowane	K. 32.—
za koniczynę nieprasowaną . . .	K. 33.—
za koniczynę prasowaną	K. 35.—

loco, magazyn Biura zakupu.

2) w razie dostawy siana ładunkami całowagonowemi czy to wprost do konsumentów, czy też do komitetów aprowizacyjnych miejskich:

za siano nieprasowane	K. 25.—
za siano prasowane	K. 27.—
za koniczynę nieprasowaną . . .	K. 28.—
za koniczynę prasowaną	K. 30.—

loco, wagon stacyi odbiorczej.

IV. Legitymacye transportowe.

Legitymacye uprawniające do zakupu, względnie odbioru siana, jak również wizowane przez c. i k. Komendę powiatową karty na siano, są jednocześnie legitymacyami dla transportu kołowego siana.

Bez legitymacyi transportowej wolno przewozić bez ograniczenia terytoryalnego ilość siana potrzebną na paszę trzydniową dla koni, względnie wołów, które

daną ilość wiozą, licząc przy koniach po 3 kg., przy wołach po 4 kg. na sztukę i dzień.

V. Transport koleją i statkiem.

Transport siana kolejami normalno-torowemi odbywać się może tylko na podstawie frachtów kolejowych, zaopatrzonych pieczątką Centrali dla obrotu produktami rolnymi J. G. W. w Lublinie (E. V. Z. d. M. G. G. Lublin) i podpisem porucz. Mochnackiego. Temsamem wszystkie inne frachty, nie wyłączając frachtów Centrali dla obrotu produktami rolnymi J. G. W. (E. V. Z. d. M. G. G) z podpisem Oblt. Redlich, tracą swą ważność.

Transporty kolejkami wązkotorowemi wszelkich rodzai i statkiem (galarami), odbywają się na podstawie legitymacyi uprawniających do zakupu, względnie odbioru siana.

VI. Środki kontrolne.

Dopilnowanie wykonywania wszystkich powyższych zarządzeń, w szczególności nadzór nad działalnością Biura zakupu paszy, względnie zastępców powiatowych tegoż tak w kierunku dostaw dla Zarządu wojskowego jak również pokrycia zaopatrzenia lokalnego poleci c. i k. Komenda powiatowa Referentowi Rolniczemu, oraz przydzielonym mu organom pomocniczym.

VII. Środki przymusowe.

Jeżeli producent wzbrania się sprzedać Biuru zakupu paszy — zajęte ilości siana — wówczas winien zastępca powiatowy Biura zwrócić się do odnośnej c. i k. Komendy powiatowej o zarządzenie środków przymusowych.

C. i k. Komenda powiatowa po zasięgnięciu w wypadkach, gdzie się o większe ilości rozchodzi, opinii Komisyi Nadzorczej powiatowej, rozstrzyga definitywnie o obowiązku oddania danej ilości i zarządza przymusowe odebranie tejże na rzecz Biura zakupu paszy.

Za siano dostarczone w drodze przymusowej winno Biuro zakupu paszy zapłacić producentowi pełną cenę odbioru.

Natomiast traci producent w tym wypadku prawo do premii za zgłoszenie i dodatku za przechowywanie (§ 8 rozp. z dnia 3. lipca 1917).

81.

Koncesye na sprzedaż wódek.

W ostatnich czasach wpływa znowu do Generalnego Gubernatorstwa w Lublinie mnóstwo rozmaitych próśb o koncesye na sprzedaż wódek i innych trunków alkoholowych.

Z uwagi na to, że podobnych przedsiębiorstw jest już wszędzie dostateczna liczba, przeto aby uchronić petentów od niepotrzebnych wydatków na stemple i podróż do Lublina, podaje się w myśl rozporządzenia c. i k. Gen. Gubernii z dnia 8. sierpnia 1917 F. A. 153.038/17 do publicznej wiadomości, że podobne prośby są na razie bezowocne i pozostaną z reguły nieuwzględnione.

82.

Nr. 24.059/17/V. A.

Ustanowienie stacyi psów policyjnych.

W Olkuszu urządzono stacyę psów policyjnych. O ile po odkryciu jakiej większej zbrodni można przypuszczać, że zbrodniarz lub jakiekolwiek przedmioty pozostające w związku ze zbrodnią — znajdują się w bezpośredniem sąsiedztwie miejsca, na którem zbrodnię popełniono, należy zastosować się najdokładniej do wskazówek poniżej podanych, aby śledztwo mogło mieć widoki powodzenia:

a) miejsce popełnienia zbrodni musi być otoczone kordonem o promieniu możliwie największym;

b) gdy zbrodnię popełniono w domu, nie wolno nikomu przybliżać się do drzwi i okien, przez które zbrodniarz mógł ewentualnie uciec;

c) nie wolno dotykać się przedmiotów, pozostawionych przez sprawcę czynu zbrodniczego na miejscu jego dokonania;

d) gdyby pozostały odciski stóp zbrodniarza, należy je zachować jak najstaranniej i zabezpieczyć przed zatarciem, przez otoczenie ich możliwie szerokiem ogrodzeniem z nici czy sznurka, rozpiętego na palikach.

C. i k. Komendant powiatu:

Pułkownik GOTTFRIED hrabia CLAM MARTINIC w. r.

Kraków — Druk W. L. Anczyca i Spółki.